



# Utfallsrapport Tertial 1 2024

Stockholm Vatten och Avfall

Tillsammans för världens  
mest hållbara stad



STOCKHOLM  
VATTEN  
OCH AVFALL

© Stockholm Vatten och Avfall 2024

Författare: [Namn], [Epost]

Rapporten citeras: Efternamn (Årtal) Utfallsrapport Tertial 1 2024 Underrubrik  
Stockholm Vatten och Avfall

Diarienummer: Text

Projektnummer: Text

Kontaktuppgifter: Stockholm Vatten och Avfall, 106 36 Stockholm

Telefon: 08-522 120 00

Webb: [www.svoa.se](http://www.svoa.se)

# Utfallsrapport Tertial 1 2024

## Stockholm Vatten och Avfall AB

## Innehållsförteckning

<b>Sammanfattande kommentar</b>	<b>5</b>
<b>Analys av ekonomisk utveckling</b>	<b>10</b>
Resultatsammanställning, investeringar & övrigt	10
Analys	10
<b>1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden</b>	<b>26</b>
<b>2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning</b>	<b>26</b>
2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	26
2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	33
2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	37
2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	38
<b>3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla</b>	<b>42</b>
3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	42
3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	44
3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	46
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	46
3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	47
3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	49
3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	50

## Sammanfattande kommentar

Stockholm Vatten och Avfall har ett viktigt samhällsuppdrag vilket innefattar ansvar för stadens avfallshantering, leverans av dricksvatten och ett renat avloppsvatten.

Inom ramen för bolagets viktiga uppdrag arbetar bolaget kontinuerligt med förbättringar, svarar upp mot ställda krav och höjda ambitionsnivåer.

Bolaget största fokus är styrningen av investeringsprojekten då dessa genom sin omfattning har stor påverkan på bolagets framtid och har även stor betydelse för Stockholms stads totala upplåning. Bland annat har nya rutiner införts för hur styrelsen löpande informeras om samtliga projekt över 200 miljoner kronor med särskilda krav för Stockholms Framtida avloppsrening, SFA. Bolaget har även gått igenom investeringsprojekten för att säkerställa att det finns erforderliga beslut. Ett särskilt beslut har därefter fattats kring en reinvestering i Sickla. För att säkerställa kalkylerna och angelägenhet sker även en externa granskning av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning. Andra viktiga områden avser arbetet med prognossäkerhet och kostnadsuppföljning i projekten samt hållbarhet och cirkulärt byggande.

Bolagets ökande skuld innebär även en allt större räntekänslighet. Om räntan stiger med 0,5 procent under de åtta sista månaderna ökar räntekostnaden med cirka 73 miljoner kronor att jämföra med bolagets budgeterade och prognostiserade resultat om 13 miljoner kronor.

Bolaget arbetar kontinuerligt med att utveckla och anpassa bolagets organisation så att den svarar mot uppdraget och kraven. Bolaget fortsätter att satsa på det bolagsgemensamma ledarskapsprogrammet. Under en tvåårsperiod ska samtliga chefer och ledare gå programmet som ett led i att utveckla och stärka ledarskapet på Stockholm Vatten och Avfall.

### *Styr- och stödverksamheten:*

Det har varit ett händelserikt tertial med ledningsförändring och styrelseaktiviteter samtidigt som bolaget levererar vårt grunduppdrag. Ny ledning med ny verkställande direktör i februari och flera nya ärenden (beslut respektive information) till styrelsen som har hanterats av styr- och stödverksamheten. Ärenden hos styrelsen kan nämnas exempelvis arbetsordning (innan ordinarie), arbetssätt gällande inköp och finansmarknadsrapport.

Perioden inleddes med en Års- och hållbarhetsredovisning 2023 inklusive slutrevision. Bolagets ledning har tagit del av stadsrevisionens årsrapport med tillhörande lämnade rekommendationer. Därefter har ansvariga för framtagande av åtgärder fördelats och arbete har påbörjats med att säkerställa att rekommendationerna åtgärdas. Bolaget kommer att återrapportera till styrelsen och revisionskontoret under juni månad.

Vidare har en flerårsplan tagits fram inklusive tioårsscenario. Arbetet pågår med utökat förstärkt taxeärende inklusive större justering av anläggningsavgifter

Kategoristyrningsprojektet går in i slutspurten och kommer snart övergå till förvaltning.

Förberedelser inför nya avtal med grannkommunerna såsom prismodeller etcetera pågår. En korrigering av priserna hos Sundbyberg och Järfälla pågår.

Arbete pågår med utveckling av bolagets styr- och ledningssystem. Strukturering och systematik pågår av bolagets styrande dokument. En pilot pågår med generativ AI-modell i likhet med Chat bot för att effektivisera verksamheten. Modellen kan användas för att ställa frågor som systemet besvarar kopplat till de dokument eller den information som har laddats upp vilket sparar tid för användaren. En pilot kommer att göras genom att testa modellen på i första hand bolagets styr- och ledningssystem. Hantering av avvikelser är en viktig grund i arbetet med ständiga förbättringar som är en del av stadens kvalitetsprogram. Arbetet pågår för att utveckla processen för avvikelshantering så att hantering av avvikelser sker systematiskt och enhetligt inom bolaget i syfte att undvika att

händelser inträffar om och om igen.

Bolagets arbetsmiljövecka genomfördes under vecka 17 vilken syftar till att öka fokus på arbetsmiljöfrågor.

Styr- och stödverksamheten har arbetat med uppstart av lärgrupper för ledare med avsikt att förstärka effekten av ledarprogrammet. Vidare har även ett arbete pågått med hantering av stadens riktlinje för chefsstruktur med tillhörande plan för implementering.

En lönesystemsupphandling är avbruten efter två års arbete med anledning av okvalificerade anbud. Vidare har direktupphandling av befintligt lönesystem genomförts för att fortsätta klara löneutbetalningar. Planering för ny upphandlingsprocess pågår.

Under maj sker certifieringsrevision (omcertifiering) kopplat till bolagets ISO-certifikat för Kvalitet 9001:2015 och Miljö 14001:2015. Arbete pågår för att planera för lagefterlevnads-kontroll av VA-verksamheten.

Arbete pågår med bolagets strategiska plan. Strategisk planering är grunden för att kunna sätta mål, göra prioriteringar och få organisationens planer att styra åt rätt håll. Den strategiska planen ska tydliggöra vad bolagets uppdrag är och vilka mål och fokusområden som bolagets verksamheter gemensamt ska styra mot.

Arbete pågår med att genomföra ett antal särskilda säkerhetskyddsbedömningar (SSB) på bolaget, vilket bland annat sker som en konsekvens av krav från staden samt Huddinge kommun avseende nödvattenplan.

Styr- och stödverksamheten har även påbörjat arbete med att implementera säkerhetskydds-planer, bolagets egna samt stadens generiska för säkerhetskydd. Vidare pågår analyser avseende verksamhetskyddet, under 2024 är planen att ha genomfört analyser på Norsborg, Lovö samt utvalda reservoarer. Bolaget arbetar för att ta fram en övergripande plan samt förslag till organisation med anledning av kris och civilberedskap.

Arbete kring informationssäkerhet med riktlinjer och tillämpningsanvisningar pågår.

En plan är framtagen för energieffektivisering 2024 och solcellsplan är behandlad i styrelsen.

För att effektivisera arbetet kommer styr- och stödverksamheten att delta i ett projekt, ägt av Svenskt Vatten, för framtagande av en branschgemensam klimatkalkyl för VA-projekt.

Styr- och stödverksamheten har tillsammans med övrig verksamhet analyserat förslag till nytt miljöprogram och sammanställer de åtgärder som påverkar bolaget. Vidare pågår ett arbete med analys av vilka avtal som har störst klimatpåverkan, avseende de avtal som tecknades under 2023. Detta är underlag för arbete med målet "Minska klimatpåverkan från konsumtion med 50 procent fram till 2030".

Under 2024 har styr- och stödverksamheten deltagit i arbetet med dubbel väsentlighetsanalys som genomförs på koncernnivå för stadens bolag. Implementeringen av EU-direktivet CSRD, (Corporate Sustainability Reporting Directive), kommer att fortgå fram till och med 2025 och därefter kommer styr- och stödverksamheten bidra till en omfattande rapportering av uppgifter till koncernens hållbarhetsrapport.

Under april har Rent vatten - den sjätte och sista modulen i bolagets webbaserade hållbarhetsutbildning för alla medarbetare, publicerats.

Styr- och stödverksamheten har utvecklat projektstyrningsverktyget MS project professionell för att möjliggöra en effektiv, enhetlig och kvalitativ projekt- och investeringsstyrnings-process inom bolaget.

Vidare har styr- och stödverksamheten utvecklat och implementerat Hypergene, ett nytt systemstöd för budget och prognosarbetet inom bolaget.

Fokus under första halvåret inom IT-teknikområdet är ny drifhall på Lovö samt installation av

kommunikationsutrustning och ny drifthall med nya servrar på Resursutvinning Stockholm (RUS).

Första perioden av 2024 har varit mycket intensiv framför allt med anledning av övertagandet av ansvar för förpackningsinsamlingen, Det har inneburit nya arbetsuppgifter, arbetssätt, rutiner och processer. För att göra stockholmarna uppmärksamma på vikten av att sortera, och samtidigt visa att Stockholm Vatten och Avfall nu har ansvaret, genomfördes en större informationskampanj kring nyåret. Mycket fokus har även varit på skyltning och felanmälningsprocessen för återvinningsstationerna.

För att få en mer sammanhållen kommunikation kring vatten- och avloppsverksamheten och dess stora investeringar och projekt har ett arbete påbörjats med att ta fram en övergripandeplan och en sammanhållen kommunikation.

Planering pågår inför bolagets medverkan vid Järvaveckan. Där kommer bolaget berätta om Återbruket Rinkeby samt varför man inte ska spola ner fett i avloppet.

Resursutvinning Stockholm, bolagets nya avfallssorteringsanläggning, startar under hösten.

ReturRundan, den nya mobila avfallstjänsten, lanserades i april. En omfattande informationsplan innehållande en stor kampanj och högtalare med en jingel på lastbilarna har sjuvänt, och emottagits väl. Våldigt många kunder har besökt tjänsten, ställt frågor till kundtjänst och i sociala medier. Kampanj för att PopUp återbruk startar för säsongen har genomförts.

Alla återvinningscentraler i Stockholm har skyltats om, med de nationella avfallssymbolerna för avfallsfraktionerna samt nytt skyltmanér i bolagets grafiska profil för övriga skyltar.

Arbetet med investeringsprojektet Måsstunneln har påbörjats. Boende och verksamheter kring etableringen har fått information om arbetet, dess omfattning och möjlighet att anmäla sig till sprängaviserings-tjänsten.

#### *Avfallsverksamheten:*

Den 1 januari tog landets kommuner över insamlingsansvaret för hushållens förpackningar från Förpacknings- och Tidningsinsamlingen. Ett intensivt arbete har pågått sedan hösten 2022 med att få alla delar på plats. Uppdraget innebar övertagande av insamlingssystemet inklusive skötsel på stadens cirka 250 återvinningsstationer, ansvar för fastighetsnära insamling från flerbostadshus via tjänstekoncession och fortsätta ta emot förpackningar på återvinningscentraler.

Ett stort arbete har gjorts gällande utbetalning av ersättning för fastighetsnära insamling av förpackningar i flerbostadshus. Hyresvärdar och bostadsrättsföreningar i Stockholm med fastighetsnära insamling av förpackningsavfall, FNI, har rätt till bidrag. Bidraget grundar sig på den modell som är fastslagen av Naturvårdsverket och bekostas av förpacknings-producenterna. Bidraget är utformat som en schablonersättning.

Sedan årsskiftet har nationella krav om sortering av vad som benämns som bioavfall införts. Detta inkluderar trädgårdsavfall inklusive invasiva arter samt restaurang- och livsmedelsavfall vilket oftare benämns som matavfall. De nya kraven medför även att avfallet ska sorteras och hållas franskt från övrigt avfall. Detta innebär att sortering med hjälp av matavfallskvarnar ej längre är ett godkänt system för att sortera sitt matavfall och den schabloniserade mängd som tidigare inkluderats i rapporteringen av behandlat matavfall nu inte längre ingår. Detta innebär att 315 ton per månad inte längre adderas till de mängder matavfall som gått till biologisk behandling.

Under årets första period har mängden insamlat matavfall varit avsevärt högre än tidigare år. Detta trots att de schabloniserade mängderna från matavfallskvarnar inte längre inkluderas i den totala mängden. Under årets tre första månader samlades 20 procent mer matavfall in i jämförelse med samma period under 2023. Totalt samlades 8 777 ton matavfall in under årets tre första månader i jämförelse med 7 350 ton under samma period 2023. Statistik för april är inte inkluderat på grund av fördröjning i inrapportering från behandlingsanläggningarna.

En beredskapsfunktion har etablerats kopplat mot återvinningsstationsuppdraget. Detta för att

kunna hantera akuta händelser som inträffar utanför bolagets kundtjänsts öppettider, detta inkluderar även halvdagar, helgdagar samt röda dagar. Beredskapen är aktiv under de tider som upphandlade entreprenörer ska ha kapacitet att utföra arbeten vid återvinningsstationer.

Arbetet med att kartlägga avdelningens information samt sätta informationsägarskap för olika informationsområden har fortsatt under årets första månader. Under perioden så har den kartläggning avslutats och arbetet har övergått i att implementera informationsägarskap enligt den kartläggning som gjorts.

Arbetet med att ta fram ny avfallsplan för Stockholm påbörjades under 2023 och fortsätter under 2024. Under mars-april 2024 ställdes ett förslag till avfallsplan ut. Förslaget skickades också på remiss till ett sextiotal instanser. Drygt 30 yttranden har inkommit varav de flesta från nämnder och bolag inom staden. Inkomna synpunkter går igenom under april-maj 2024. Ambitionen är att ett slutligt förslag till avfallsplan ska kunna beslutas av Avfallsnämnden i juni 2024. Avfallsplanen kommer därefter att hanteras av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Arbetet med att identifiera platser för insamling av förpackningar och skrymmande förpackningar har inletts. Stockholm Vatten och Avfall och trafikkontoret har haft ett första möte för att diskutera uppgiften och har vidare kontaktat exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret gällande deltagande i detta arbete.

Biokolsutredning framtagen i slutet av 2023 där bland annat biokolsbehov inom staden, lämpliga materialflöden, lämplig teknik och möjliga affärsmodeller analyserades. Denna utredning kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet med framtagande av en plan för biokolsproduktion i staden.

Utvärdering av redan tillgängliga nationella och internationella nyckeltal för att identifiera och åskådliggöra förflyttningar i avfallstrappan pågår.

Utredningen avseende ökad materialåtervinning av övrig plast har påbörjats i samarbete med miljöförvaltningen. Stockholm Vatten och Avfall kommer att fokusera på avfall från hushåll och miljöförvaltningen på avfall från stadens verksamheter.

Byggandet av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm (RUS) pågår. Planerad driftsättning av anläggningen är enligt tidplan 2024, kvartal 3. Ett omfattande arbete för att säkerställa drift och förvaltning av anläggningen kommer att vidtas under åren 2024-2026. Drifttagningen får följdverkningar för insamlingsystemet i stort med påverkan på bland annat insamlingslogistik, driftplanering samt kommunikationsinsatser. Ett omfattande arbete gällande bland annat ruttplanering och traktomläggning måste genomföras för att säkerställa en effektiv insamling/fordonsanvändning.

Just nu pågår sex stora exploateringsprojekt för huvudmannaskapet sopsug: Kista Norra, Bromma, södra Värtan, Slakthusområdet, Hornsberg och Årstafälten.

Restavfallet fortsätter att minska som en tydlig trend. Detta kan ses i samband med den ökning av matavfallet som sker.

Under 2024 har "Mobila miljöstationen" bytt skepnad och blivit "Returrundan". Den nya tjänsten erbjuder möjligheten att lämna fler typer av avfall samt lämna föremål för återbruk. Returrundan har timslånga stopp efter turlista under helger i april till och med november.

#### *Vatten- och avloppsverksamheten:*

Dricksvattnets kvalitet kontrolleras via analyser av prover som tas på olika platser i vårt verksamhetsområde, både på ledningsnätet och hos kunder. Kontrollen utförs enligt det upprättade egenkontrollprogrammet. Samtliga dricksvattenprov för kvartal1 enligt ordinarie provtagningschema uppfyller gränsvärdeskrav enligt LIVSFS 2022:12.

Under början av 2024 har samtliga större mobila reservkraftverk monterats på lastväxlare vilket ger kraftigt förbättrad inställetid i händelse av strömavbrott vilket medför att risken för störning i leveransen till kund minskar.



Programmet för förnyelse av bolagets vattenreservoarer fortsätter enligt plan och just nu är ena halvan av Trekantsreservoaren stängd för ombyggnad. Under byggnationen vid Trekanten har ett inbrott skett på byggområdet vilket lett till en avvikelserapportering till Miljöförvaltningen. Bolaget har förstärkt bevakningen med anledning av incidenten.

Under vintern har tester gjorts för att kunna bedriva muddringsarbete i dagvatten-anläggningar. Det är viktigt att kunna bedriva denna typ av underhållsåtgärder under den kalla årstiden då det under andra tider av året begränsas på grund av biologisk aktivitet. Till exempel har värmeslingor monterats på pumpslangarna. Genom denna typ av utvecklings-arbeten kan takten ökas på underhållet av dagvattenanläggningarna.

För att öka kännedomen om de tunnlar som ledningsnätsanläggningen omfattar har ett arbete inletts. Det handlar bland annat om att undersöka metoder för inspektion, prioritering av tunnlar, säkerställa upphandlingsunderlag och komma igång med systematiska inspektioner.

Organisationen för arbetet med Tekniskt Ramverk har setts över och utvecklats. Vidare har tekniskt ramverk utvecklats mot AMA 20, en ny version är på väg under maj månad och under hösten kommer en ny version mot AMA 23.

Ett program för reinvesteringar av avloppspumpstationer har startat. Om konceptet faller väl ut kan detta leda till kraftigt förbättrad reinvesteringstakt till lägsta möjliga kostnad.

För att säkerställa en trygg arbetsmiljö har samtliga skyddsbarriärer i betong bytts för bolagets fältarbeten. Cirka 250 stycken skyddar nu arbetsplatserna från omgivande trafik. Nya "Riktlinjer för personlig skyddsutrustning" har införts. Dels en allmän översyn och dels en samordning av hjälmfärger.

En ny organisation har beslutats inom VA och delvis trätt i kraft under första tertialen. Detta för att säkerställa att de synergieffekter som kommer av en samlad VA-verksamhet tas till vara. De flesta chefsrollerna i den nya organisationen är tillsatta, kvarstår gör en enhetschef och några gruppchefer. När rollerna är tillsatta kommer arbetet att fortsätta vidare med arbetssätt, utveckling av processer och identifiering av förbättringsmöjligheter i våra flöden.

Inom VA-området har det arbetats aktivt under första tertialen med att öka det förebyggande underhållet och flera aktiviteter har gett resultat. Vid Bornsjöegendomarna arbetar vattenverksamheten kontinuerligt och aktivt med att gynna biologisk mångfald. Under perioden har det tagits fram en koldioxidrapport för skogen, det har även tidigare tagits fram en skogsstrategi som är under färdigställande.

I början av mars var det byggstart för bygget av sex nya långsamfilter vid Norsborgs vattenverk. Denna ökning av filterkapaciteten spelar en avgörande roll för att säkra tillgången på dricksvatten både nu och för framtida generationer.

På Henriksdal sattes mål upp för enheten att göra klart driftinstruktioner, och färdigställdes första tertialen.

## Analys av ekonomisk utveckling

Bolaget har fortsatt stort fokus på ekonomin. Dels på grund av det rådande ekonomiska läget med högt ränteläge och hög inflation och bolaget arbetar med att uppnå en god kalkylsäkerhet i projekten.

### Resultatsammanställning, investeringar & övrigt

#### Resultatsammanställning

Nyckeltal	Utfall	Budget	Prognos
Omsättning	1 573 015	4 512 168	4 539 694
Rörelsekostnader	-872 357	-2 471 427	-2 506 116
Avskrivningar	-196 551	-643 345	-656 958
Nedskrivningar och Utrangeringar	-741		-741
Personalkostnader	-253 921	-765 247	-765 033
Övriga kostnader	-247	4 263	2 729
Finansnetto	-189 085	-623 713	-600 487
Resultat efter finansnetto	60 113	12 699	13 088

#### Investeringar

Nyckeltal	Utfall	Budget	Prognos
Nyproduktion	1 354 480	4 034 187	3 672 288
Strategiska investeringar (Ombyggnad)	37 000	211 803	227 000
Ersättningsinvesteringar	258 184	854 114	1 200 676
Summa investeringar	1 649 664	5 100 104	5 099 964

#### Övrigt

Nyckeltal	Utfall
Antal anställda	789
Balansomslutning	33 150 495

#### Analys

Koncernens resultat efter kapitalkostnader för terial 1 (T1) uppgår till 61 miljoner kronor, vilket är drygt 40 miljoner kronor bättre än budget för perioden. Högre intäkter, lägre driftkostnader samt lägre räntekostnader förklarar den positiva utvecklingen.

Stockholm Vatten AB redovisar ett terial resultat om 28 miljoner kronor, vilket är cirka 30 miljoner kronor högre än budget. Högre intäkter tillsammans med lägre drift- och räntekostnader förklarar utvecklingen.

Resultatet för Stockholm Avfall AB uppgår till 33 miljoner kronor, vilket är cirka 10 miljoner kronor bättre än budget. Lägre driftkostnader förklarar den positiva avvikelsen.

I koncernens prognos 1 (P1) för 2024 uppgår resultat efter kapitalkostnader till 13 miljoner kronor, vilket är i linje med budget. Investeringar för 2024 förväntas landa på 5 100 miljoner kronor, vilket även det är i linje med budget.

#### Resultaträkning

Koncernens resultat efter kapitalkostnader uppgår i terial 1 till 61 miljoner kronor, vilket är drygt 40 miljoner kronor högre än budget för perioden. Högre intäkter, lägre driftkostnader samt lägre räntekostnader förklarar den positiva utvecklingen.

Resultat efter kapitalkostnader för helåret uppgår i P1 till 13 miljoner kronor, vilket är i linje med budget. Försämringen av driftresultatet jämfört med tertialets utfall förklaras av att den positiva

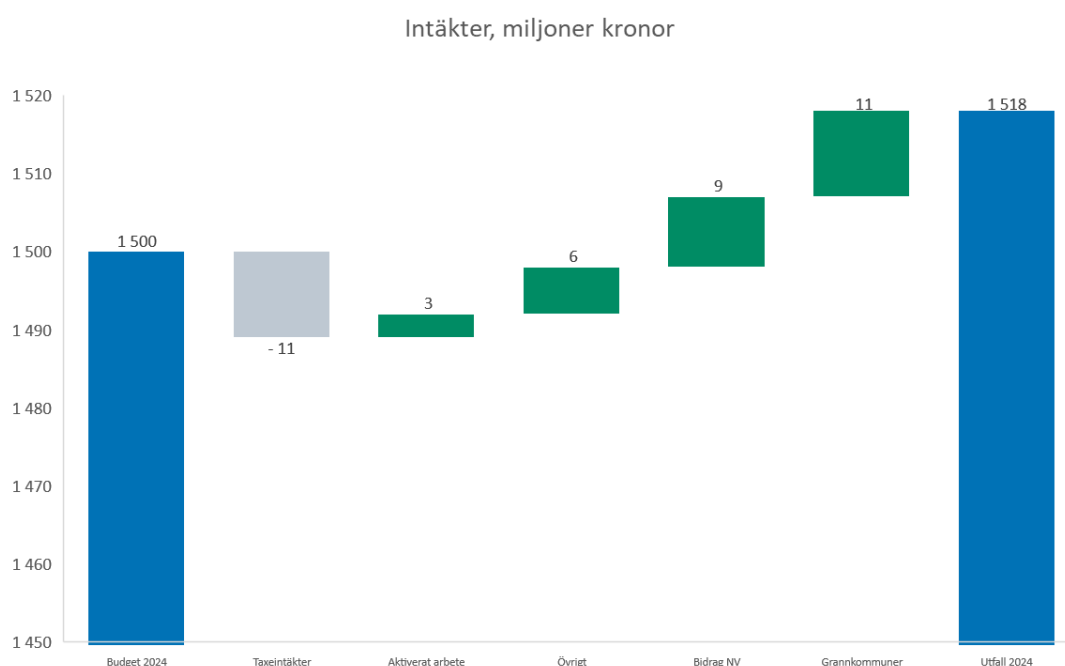
utvecklingen under T1 bedöms ha berott på försjutningar i tid snarare än på realiserade resultatförbättringar.

*Miljoner kronor*

	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
Taxebaserade intäkter	1 518	1 166	353	3 478	3 532	-54
Övriga intäkter	370	293	77	857	800	57
<b>Summa externa intäkter</b>	<b>1 473</b>	<b>1 458</b>	<b>15</b>	<b>4 334</b>	<b>4 331</b>	<b>3</b>
Aktiverat arbete	45	42	3	144	163	-19
<b>Summa intäkter</b>	<b>1 518</b>	<b>1 500</b>	<b>18</b>	<b>4 478</b>	<b>4 494</b>	<b>-16</b>
Varor/Material/Kemikalier	-48	-55	7	-148	-158	10
Entreprenadkostnader	-458	-451	-6	-1 409	-1 386	-23
Fastighets- och lokalkostnader	-55	-53	-2	-149	-166	18
IT-kostnader	-33	-32	-1	-96	-98	1
Energikostnader	-78	-79	1	-214	-221	7
Skadeståndskostnader	-8	-5	-3	-15	-15	0
Konsultarvoden	-47	-53	6	-170	-161	-9
Inhyrd personal	-15	-10	-5	-38	-25	-13
Personalkostnader	-254	-257	3	-764	-764	0
Övriga externa kostnader	-76	-96	20	-207	-224	18
<b>Summa driftkostnader</b>	<b>-1 072</b>	<b>-1 091</b>	<b>19</b>	<b>-3 211</b>	<b>-3 219</b>	<b>8</b>
Resultatneutrala intäktsbokningar	55	0	55	62	18	44
Resultatneutrala kostnadsbokningar	-55	0	-55	-62	-18	-44
<b>Driftresultat</b>	<b>446</b>	<b>409</b>	<b>37</b>	<b>1 267</b>	<b>1 275</b>	<b>-8</b>
Avskrivningar	-196	-194	-2	-654	-640	-14
Finansnetto	-189	-198	9	-600	-623	23
<b>Summa kapitalkostnader</b>	<b>-385</b>	<b>-393</b>	<b>8</b>	<b>-1 254</b>	<b>-1 263</b>	<b>9</b>
<b>Resultat efter kapitalkostnader</b>	<b>61</b>	<b>16</b>	<b>44</b>	<b>13</b>	<b>13</b>	<b>0</b>

*Intäkter T1 2024 (januari-april)*

Intäkterna för tertial1, rensat för resultatneutrala bokningar, är cirka 20 miljoner kronor bättre än budget.



Taxeintäkterna är cirka 10 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak förklaras av avfall där

manuella hämtningar inom området verksamheter står för den största avvikelsen. Även VA-verksamheten avviker negativt mot budget.

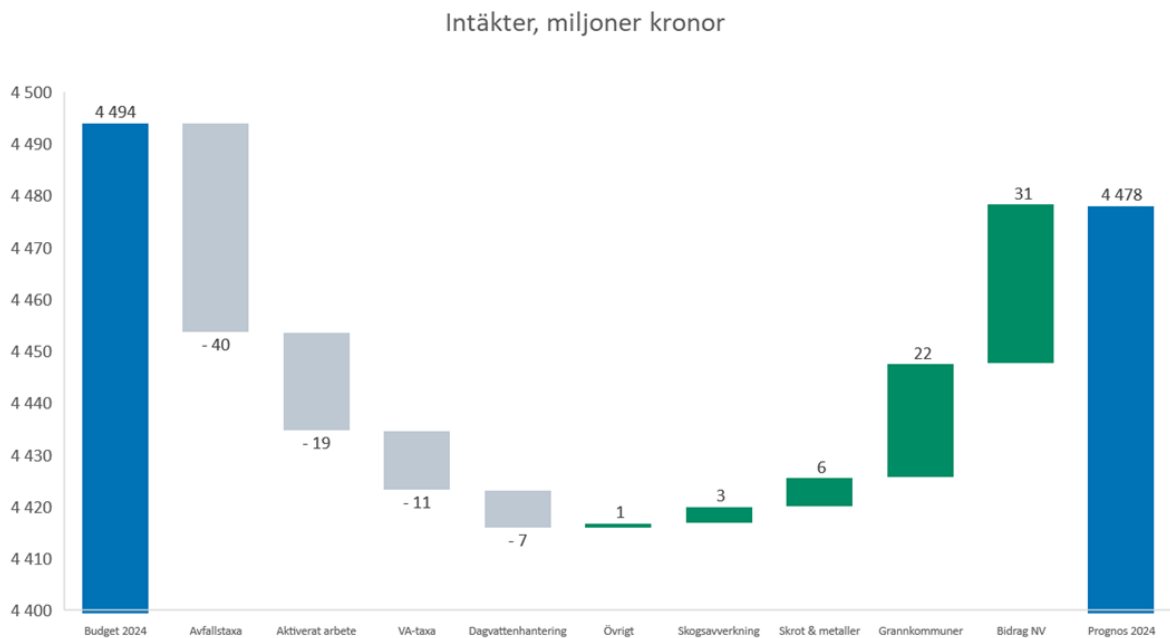
Aktiverat arbete är nivå med budget.

Den ersättning från Naturvårdsverket som utbetalas till avfallsbolaget kopplat till förpackningsinsamlingen är cirka 10 miljoner kronor högre än budget på grund av att indexreglering införts i ersättningsmodellen.

Grannkommunsintäkterna är cirka 10 miljoner kronor högre än budget, vilket beror på högre volymer inom avlopp.

#### Intäkter P1 2024 (helår)

Intäkterna, rensat för resultatneutrala bokningar, förväntas bli cirka 15 miljoner kronor eller 0,4 procent lägre än budget på helåret. Avvikelsen förklaras av lägre taxeintäkter och lägre aktiverat arbete, vilket delvis motverkas av högre övriga intäkter.



Taxebaserade intäkter från står för den största avvikelsen mot budget, vilket följer trenden i utfallet hittills i år med lägre volymer inom både avfall och VA.

Aktiverat arbete förväntas minska med nästan 20 miljoner kronor jämfört med budget. I budget 2024 fanns en förväntan om att vissa tjänster skulle ha en mycket hög allokering mot investeringsprojekt, vilket i praktiken är svårt att uppnå.

Prognosen för intäkter kopplat till dagvattenhantering är lägre än budget, vilket är i linje med utfall.

Avverkning av skog samt ett högre marknadspris för skrot och metaller bidrar med nära 10 miljoner kronor högre prognostiserade intäkter.

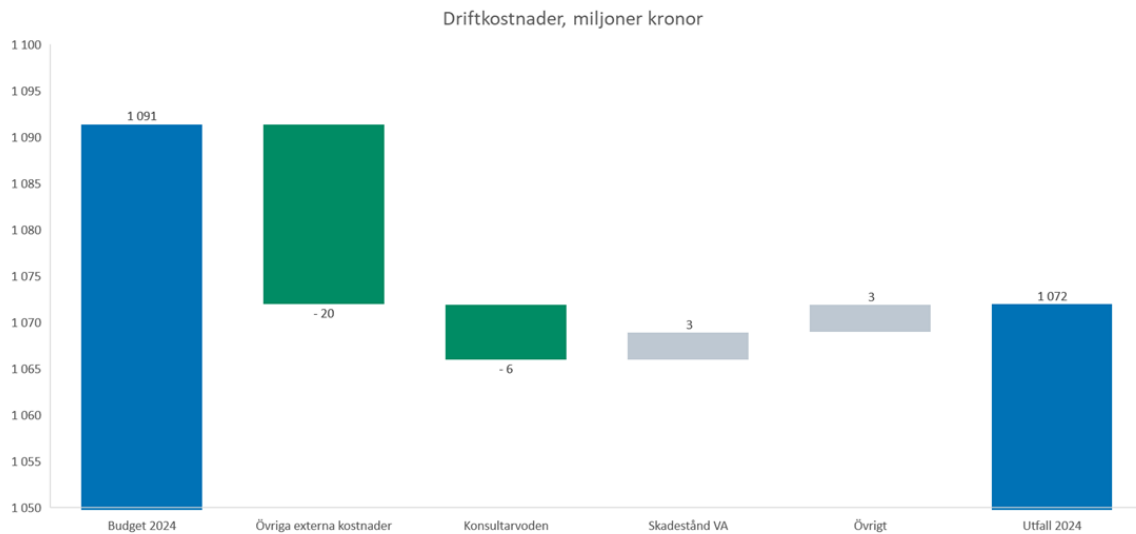
Trenden med ökade avloppsvolymer inom grannkommunsaffären förväntas fortsätta under året och leder till en drygt 20 miljoner kronor högre helårsprognos.

Det bidrag som utbetalas från naturvårdsverket som ersättning för förpackningsinsamlingen har räknats upp med index, vilket gör att helårsintäkten förväntas bli drygt 30 miljoner kronor högre än budget.

#### Driftkostnader T1 2024 (januari-april)

Driftkostnaderna för T1, rensat för resultatneutrala bokningar, är cirka 20 miljoner kronor lägre än budgeterat, vilket motsvarar en minskning med cirka 2 procent. De största positiva avvikelserna

ligger inom kostnadsslaget övriga externa kostnader.



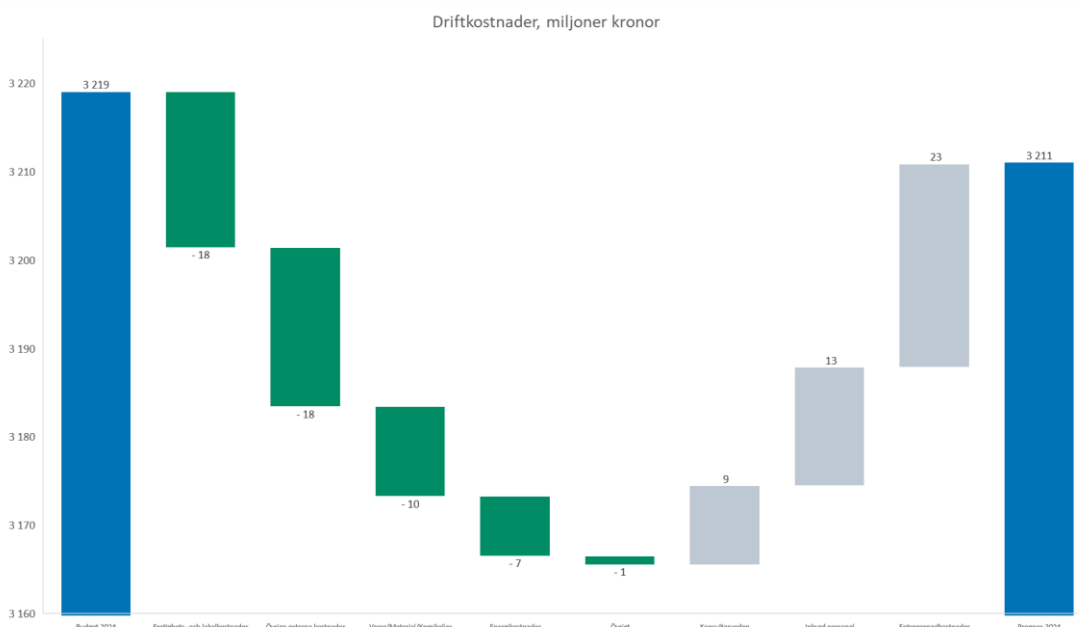
Övriga externa kostnader är 20 miljoner kronor lägre, vilket förklaras av generellt lägre kostnader inom hela kostnadsslaget.

Konsultkostnaderna är cirka 5 miljoner kronor lägre än budget.

Skadeståndskostnaderna inom VA är något högre än budget.

#### Driftkostnader P1 2024 (helår)

Driftkostnaderna för helåret, rensat för resultatneutrala bokningar, förväntas landa strax under budget. De största kostnadsökningarna återfinns inom inhyrd personal och entreprenader där enbart saneringsarbetet Bromma Mälaren står för en ökning om 16 miljoner kronor. Kostnadsminskningar som kompenserar för detta återfinns bland annat inom varor, material och kemikalier tack var gynnsam utveckling inom vattenverksamheten.



Fastighets- och lokalkostnader förväntas bli nästan 20 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak förklaras av ett bättre städavtal för återvinningsstationer (ÅVS) inom avfallsverksamheten. Lägre städkostnader bidrar med 12 miljoner kronor. Resterande avvikelse förklaras av att kontot för städning ÅVS flyttats till entreprenadkostnader.

Övriga externa kostnader prognostiseras lägre än budget för helåret i linje med utfallet under första tertialet.

Varor, material och kemikalier förväntas bli 10 miljoner kronor lägre på helåret, vilket främst förklaras av VA-verksamheten där kemikaliepriserna gått ner samtidigt som färre degenereringar av kolfilter planeras under 2024.

Energipriserna är lägre än i budget, vilket förväntas bestå året ut. Den positiva utvecklingen motverkas till viss del av högre kostnader för elskatt.

Kostnader för konsulter och inhyrda förväntas bli väsentligt högre än budgeterat. Utredningar kopplat till SFV-projektet står för en stor del av avvikelsen, men ej tillsatta vakanser är också en stor förklaringspost.

Entreprenadkostnader prognostiseras drygt 20 miljoner högre än budget. Saneringsarbetet Bromma Mälaren står för 16 miljoner kronor. Kostnader för saneringsarbetet fanns med i budget, men till ett lägre belopp, vilket förklaras av att hela arbetet förväntas kunna slutföras i år istället för 2025 som tidigare estimerats. Resterande avvikelse återfinns inom avfallsverksamheten där delar av förklaringen är att städkostnader flyttats från fastighets- och lokalkostnader.

### Resultatneutrala poster

Under tertialet har resultatneutrala poster bokats om 55 miljoner kronor på både intäkts- och kostnadssidan av resultaträkningen. Dessa består av:

- Bidrag till Biokraft (42 miljoner kronor)
- Ombokningar inom investeringsavdelningen (8 miljoner kronor)
- Skadestånd inom avfallsverksamheten (5 miljoner kronor) med motsvarande kostnad

Dessa bokningar redovisas separat i resultaträkningen för att ge bättre analysmöjligheter.

I prognosen ingår resultatneutrala bokningar om 62 miljoner kronor, som utöver ovan beskrivna poster även innehåller kostnader för fällningsarbete om 6,5 miljoner kronor.

### Kapitalkostnader T1 2024 (januari-april)

Miljoner kronor

	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
Avskrivningar	-196	-194	-2	-654	-640	-14
Finansnetto	-189	-198	9	-600	-623	23
<b>Summa kapitalkostnader</b>	<b>-385</b>	<b>-393</b>	<b>8</b>	<b>-1 254</b>	<b>-1 263</b>	<b>9</b>

Kapitalkostnaderna i T1 är 8 miljoner kronor lägre än budget. Detta beror främst på lägre räntenivåer under årets första månader. Stockholm Vatten AB står för 367 miljoner kronor av kapitalkostnaderna i tertialet.

Avskrivningskostnaderna är i nivå med budget.

Koncernens finansnetto består huvudsakligen av räntekostnader. Räntekostnaderna är 9 miljoner kronor lägre än budget för perioden, vilket främst beror på lägre räntenivåer. Effekten av lägre räntenivåer motverkas delvis av en högre genomsnittsskuld. Orsaken är att den räntebärande skulden är högre än i budget på grund av en tidigare lagd aktivering av en anläggning inom SFA-projektet där ränta aktiveras under pågående projekt.

### Kapitalkostnader P1 2024 (helår)

Kapitalkostnaderna i P1 är 9 miljoner kronor lägre än budget. Positiv effekt från lägre räntekostnader kompenserar för högre avskrivningskostnader. Lägre räntesats i utfall samt en lägre prognosränta förklarar den positiva avvikelsen. Stockholm Vatten AB står för 1 178 miljoner av kapitalkostnaderna.

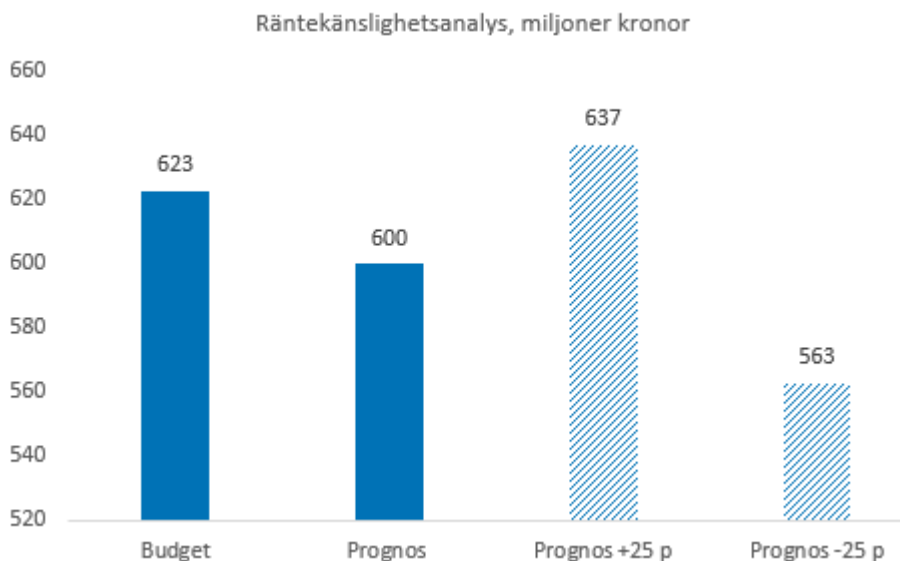
Avskrivningskostnaderna är 14 miljoner kronor högre än budget. Orsaken är främst tidigarelagd aktivering av en anläggning inom SFA-projektet.

Koncernens finansnetto består huvudsakligen av kostnadsränta på koncernskulden gentemot Stockholms stad. All upplåning sker hos stadens internbank, som även estimerar framtida räntenivåer. Stadens räntesats i budget uppgick till 2,65 procent men bolaget kompletterande med viss riskpremie för osäkerhet i framtida räntesatser. Detta resulterade i en genomsnittlig räntesats i budget på 3 procent. Bolaget har i prognos 1 räknat med den av staden prognostiserade räntan vilket i genomsnitt ger 2,78 procent.

Räntekostnaden i prognos 1 minskar med cirka 23 miljoner kronor jämfört med budget. Minskningen är främst hänförlig till lägre räntenivåer under det första tertialet. Bolagets skuld som påverkar finansnetto beräknades i budget till 20,7 miljarder kronor och beräknas i P1 till 21,7 miljarder kronor. Orsaken är den tidigare beskrivna aktivering av anläggning.

### Räntekänslighetsanalys P1 2024 (helår)

Räntekänsligheten för innevarande år minskar successivt då den genomsnittliga räntan 2,78 procent består av fastställd procentsats fram till och med april (en procentsats per månad) och därefter prognostiserad procentsats per månad. Genomsnittlig procentsats för årets åtta sista månader uppgår, enligt prognos, till i medeltal 2,8 procent. Om räntan stiger med 0,25 procent under de åtta sista månaderna ökar räntekostnaden med cirka 37 miljoner kronor. Om räntan istället sjunker med 0,25 procent sjunker räntekostnaden med cirka 37 miljoner kronor.



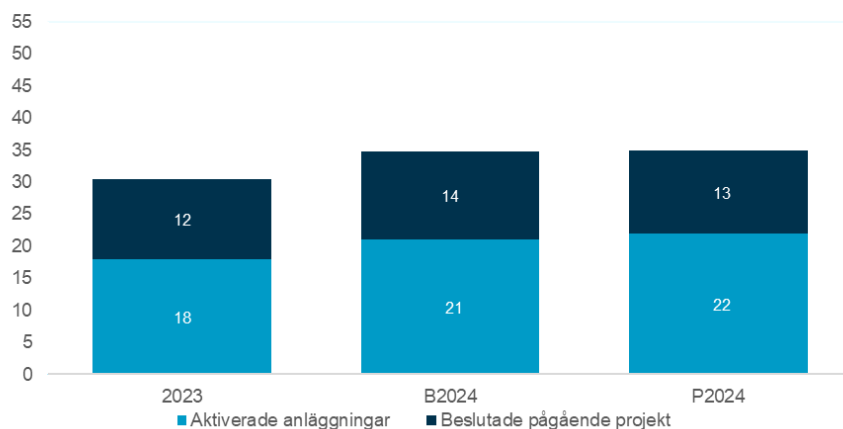
### Balansräkning P1 2024 (helår)

Bolagets totala tillgångar, anläggnings- och omsättningstillgångar uppgår enligt P1 till 36 miljarder kronor i slutet av året, vilket är i linje med budget.

Anläggningstillgångarna består av aktiverade anläggningstillgångar plus pågående projekt. Aktiverade anläggningstillgångar är anläggningar som börjat nyttjats (avskrivning sker) medan pågående projekt är utgifter där anläggningen ännu inte är färdig.

Under 2024 räknar bolaget med att aktivera cirka 4,5 miljarder kronor vilket, minskat med årets avskrivningar, gör att de aktiverade anläggningarna ökar till 22 miljarder kronor. Pågående projekt ökar med investeringar på 5,1 miljarder kronor och minskar med det som aktiveras vilket gör att bolaget i slutet av 2024 estimerar pågående projekt om 13 miljarder kronor. Skillnaden mellan budget och prognos beror på den tidigarelagda aktiveringen inom SFA-projektet.

Anläggningstillgångar, miljarder kronor



*Investeringar*

<b>Investeringar</b>						
<i>Miljoner kronor</i>						
	Ack utfall	Ack utfall fg. år	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
<b>Avfallsverksamheten, totalt</b>	<b>122</b>	<b>111</b>	<b>12</b>	<b>399</b>	<b>394</b>	<b>5</b>
Avfallsverksamheten	120	93	28	354	357	-3
Avfall - exploateringsprojekt	2	18	-16	45	37	8
<b>VA-verksamheten, totalt</b>	<b>1 522</b>	<b>1 051</b>	<b>471</b>	<b>4 927</b>	<b>5 134</b>	<b>-207</b>
Stockholms framtida avloppsrening, SFA	831	548	284	2 350	2 317	33
Avloppsrening	114	76	38	901	743	158
Stockholms framtida vattenförsörjning, SFV	130	0	130	442	460	-18
Vattenproduktion	40	97	-57	136	189	-53
Ledningsnät, befintligt nät	241	231	9	661	718	-57
Ledningsnät, exploatering	166	99	67	437	707	-270
<b>Övriga investeringar, totalt</b>	<b>5</b>	<b>14</b>	<b>-9</b>	<b>35</b>	<b>32</b>	<b>3</b>
<b>Summa</b>	<b>1 649</b>	<b>1 176</b>	<b>473</b>	<b>5 361</b>	<b>5 561</b>	<b>-200</b>
Generell justering VA	0	0	0	-261	-461	200
<b>Summa inkl generell justeringar VA</b>	<b>1 649</b>	<b>1 176</b>	<b>473</b>	<b>5 100</b>	<b>5 100</b>	<b>0</b>

Bolagets investeringar under 2024 är prognosticerade till 5 100 miljoner kronor, vilket är samma nivå som i budgeten för 2024. Upparbetningstakten under början av året har varit högre än tidigare år, vilket indikerar att det kan bli aktuellt att höja investeringsprognosen vid nästa prognostillfälle.

Högre investeringsnivå inom avloppsrening förklaras av reinvesteringsprojektet grovrening Sickla som ligger för beslut i kommunfullmäktige under sommaren. På minussidan så förväntas exploateringsprojekt inom ledningsnät inte genomföras i samma utsträckning som budgeterat drivet av inbromsning på marknaden.

*Beskrivning av stora projekt över 300 miljoner kronor*

Bolagets investeringsbeslut har historiskt fattats i gällande prisnivå, vilket innebär att framtida prisjusteringar generellt sett inte har inkluderats i den budget som beslutats för projekten. Från och med 1 januari 2024 förändrades detta och för projekt över 200 miljoner kronor beräknas prisindexrisk för att ta höjd för framtida marknadsutveckling och kostnadsökningar.

Tidigare år har prisutvecklingen på marknaden inte medfört så pass stora kostnadsökningar att det funnits behov av att löpande stämma av aktuell prisnivå för den budget som beslutas, men i rådande



läge har gällande budget indexuppräknats för flera av de större projekten för att säkerställa att projekten, med de kostnadsprognoser som nu redovisas, fortsatt ligger inom sina budgetramar.

### ***Högdalens sorterings- och matavfallsanläggning, HSMA (Resursutvinning Stockholm - RUS)***

Stockholms stad har som ett led i sitt klimatarbete beslutat att samla in och biologiskt behandla 75 procent av stadens matavfall. Stadens klimatstrategi omfattar även att förbränning av fossil plast ska minska för att på så sätt uppnå en mer förnyelsebar fjärrvärmeproduktion samt att staden ska eftersträva resurseffektiva kretslopp. Ett sätt att få mer förpackningsmaterial, vilket i stor utsträckning i dagsläget felaktigt hamnar i hushållens restavfallspåse istället för i producentansvarssystemet, till materialåtervinning är att låta en sorteringsanläggning eftersortera restavfallet mekaniskt. Stockholms stad har i ägardirektiv angett att Stockholm Vatten och Avfall ska verka för att en sådan anläggning uppförs. Anläggningen, i kombination med befintlig separat insamling av matavfall, uppskattas bidra till en minskad klimatpåverkan för Stockholms avfallshantering i form av minskade utsläpp av växthusgaser på cirka 33 000 ton CO<sub>2</sub>e/år.

Byggarbeten startade i april 2022. Anläggningen förväntas färdigställas till hösten 2024 trots förseningar i vissa byggmoment. Flertalet entreprenörer aviserar problem med långa leveranstider av material. Ny projektchef tillträdde i april 2024.

Beslutad budget om 995 miljoner kronor för projektet har indexuppräknats till 1 221 miljoner kronor i prisnivå 2024-03, projektet förväntas inte överskrida budget.

### ***Stockholms framtida avloppsrening, SFA***

En förutsättning för stadens tillväxt är en fungerande avloppsrening som klarar kraven på såväl rening av avloppsvattnet som påverkan på omgivningen i form av buller, lukt och transporter. Byggandet av SFA innebär en fördubbling av kapaciteten i Henriksdals reningsverk och åtgärder som utvecklar anläggningen till ett av världens modernaste reningsverk. Beslutet innebär även att Bromma reningsverk stängs och att en ny avloppstunnel byggs från Bromma till Henriksdal. Projektmålen inkluderar ett renare vatten i Mälaren, minskade utsläpp i Östersjön och att transporter med avloppsslam genom bostadsområden upphör.

Budget för SFA-projektet fastställdes i april 2024 av Kommunfullmäktige till 19,5 miljarder kronor, i prisnivå mars 2023. Projektet fortskrider enligt planen i det reviderade genomförandebeslutet.

Reviderad tidplan innebär att Sicklaanläggningen, tunneln och 3 etapper av 4 i Henriksdal är klara under 2028, vilket är förutsättningar för att avvecklingen av Bromma reningsverk ska kunna påbörjas. Under år 2029 kommer SFA-projektet ha uppnått fullt effektmål och den sista etappen 4 slutförs under 2031.

Projektet består huvudsakligen av tre delar, ledningstunneln, Henriksdals reningsverk och Sicklaanläggningen. I ledningstunneln pågår arbeten på alla fronter längs hela sträckningen från Bromma reningsverk till Sicklaanläggningen. I Henriksdals reningsverk pågår arbeten i den andra etappen av biolinjernas totalt fyra etapper, två av sju röt-kammare är renoverade, den första av två slamtankar är färdig och arbeten med den andra pågår. I den nya slamhanteringen pågår installationsarbeten. I delar av Sicklaanläggningen pågår betongarbeten.

### ***Tenstareservoaren***

Tenstareservoaren som togs i drift 1969 ingår i det så kallade normalzonsnätet som är direkt kopplat till vattenverken i Lovö och Norsborg. Servoaren har stor betydelse för att utjämna flödesvariationer, vilket ger jämnare vattenproduktion och pumpdrift från vattenverken samt jämnare tryckförhållanden inom distributionsområdet. Servoaren har dessutom, som alla reservoarer, en leveranssäkrande funktion. Tenstareservoaren är i behov av renovering och volymen

behöver utökas för att säkra driften och leveranssäkerheten med den vattenförbrukning som prognostiserats för 2050. Stockholm Vatten och Avfall har genomfört utredningar som visar att det bästa alternativet är att bygga en ny reservoar bredvid den befintliga. Därefter kan den befintliga reservoaren stängas av helt för renovering som då kan utföras effektivt med minimerade risker.

Inriktningsbeslut fattades i Kommunfullmäktige i november 2022, 45 miljoner kronor för planerfasen med en indikativ totalbudget om 550 miljoner kronor. Bygglovsansökan har lämnats in och systemhandling är klar. Detaljprojektering påbörjas. Bolaget bereder i dagsläget ett underlag för genomförandebeslut.

### ***Trekantens reservoar***

Trekanten är den största reservoaren i bolagets verksamhetsområde och rymmer 72 200 kubikmeter vatten, fördelat på två behållare (norra och södra). Reservoaren ligger centralt i normalzon och fungerar som utjämningsreservoar inom Norsborg och Lovö vattenverks normalzonsområde. Den grundläggande funktionen är att hantera variationerna i vattenförbrukningen under dygnet i hela leveransområdet och därmed möjliggöra en jämn inpumpning från vattenverken till huvudvattennätet. I händelse av störningar eller avbrott i leveransen från vattenverken respektive avbrott i huvudvattennätet fungerar reservoaren tillsammans med övriga reservoarer även som reservvolym i vattenförsörjningen. Reservoar Trekanten har omfattande funktions- och konditionsbrister som behöver åtgärdas.

Renovering av Norra behållaren pågår. Den södra är i drift och ska renoveras när den norra är klar. Prognosen för 2024 är något högre än budget. En indexuppräknings av totalprognosen ger en förväntad slutsumma om 700 miljoner kronor jämfört med beslutade 530 miljoner kronor.

### ***Ugglevikens reservoar***

Ugglevikens reservoar, som togs i drift 1935, är en av de viktigaste reservoarerna då den tillhör det så kallade normalzonsnätet som är direkt kopplat till vattenverken i Lovö och Norsborg. Reservoaren har stor betydelse för att säkerställa en jämn produktion av vatten på vattenverken och för att fullt ut kunna använda övriga tre normalzonsreservoarer i Trekanten, Tensta och Tallkrogen. Reservoaren har dessutom, liksom övriga reservoarer, en leveranssäkrande funktion. Ugglevikens reservoar är för låg, varför den begränsar hur övriga normalzonsreservoarer kan nyttjas samt hur balansen i nätet fungerar. Under en del av dygnet måste Ugglevikens reservoar stängas, vilket medför att leveransområdet inkluderande Norrmalm och Östermalm då saknar reservoar. Reservoarens volym är också för liten och behöver utökas. Projektets huvudsyfte är att säkra den framtida funktionen vilket kräver att bräddnivån höjs med 5 meter och att reservoarvolymen ökas med cirka 50 procent, från 18 000 m<sup>3</sup> till 27 000 m<sup>3</sup>.

Kommunfullmäktige fattade beslut om detaljplanen i slutet av 2022. Beslutet har överklagats och ligger i dagsläget hos Mark- och miljööverdomstolen vilket gör att det är oklart när arbetena kan starta. Projekteringen förväntas gå på låg fart under 2024.

Prisökningar jämfört med genomförandebeslutets budget (800 miljoner kronor indikativ budget) är den största kostnadsdrivande risken för projektet i dagsläget.

### ***Nya Långsamfilter, Norsborg***

Stockholm Vatten och Avfall producerar dricksvatten från två produktionsanläggningar, Norsborg och Lovö vattenverk.

Bolaget står inför en omfattande kapacitetsökning av dricksvatten för att klara de mål som är utgångspunkt för programmet Stockholms framtida vattenförsörjning. Bland de åtgärder som tagits fram finns investering i sex stycken nya långsamfilter på Norsborg vattenverk för att öka kapaciteten

med 2 400 m<sup>3</sup>/t. Storleken på en bassäng är 70 m \* 100 m och djupet är 2,6 m. Den totala filterytan motsvarar storleken av 10 olympiska simbassänger. Byggnation av nya långsamfilter medför att vattenproduktionen kommer att möta de nya behoven av dricksvatten i takt med att Stockholm växer.

Norsborgs vattenverk är uppdelat i två anläggningar, östra och västra vattenverket. Tillsammans står de för 60 procent av Stockholm Vatten och Avfalls totala mängd producerat dricksvatten. När östra verket byggdes valdes av kostnadsskäl att bygga färre långsamfilter än planerat. Det har medfört att östra verket idag utgör en flaskhals i produktionen med outnyttjad kapacitet jämfört med övriga delar i processen. En utbyggnad ger kapacitetsökning både för östra verket och Norsborgs vattenverk som helhet.

Stockholm Vatten och Avfall behöver säkerställa dricksvattenförsörjningen i Stockholms län ur ett flergenerationsperspektiv. Om en anläggning oplanerat tas ur drift ska leverans av dricksvatten kunna fortgå utan samhällskritiska störningar. En utbyggnad av långsamfilter på östra verket ger ökad möjlighet att nå de mål som fastställts inom programmet för Stockholms framtida vattenförsörjning och den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län.

Genomförandebeslut för projektet fattades i kommunfullmäktige i oktober 2023. Budget för projektet är 615 miljoner kronor i prisnivå 2023-04.

Produktionen har börjat i mars 2024 med schaktarbetet för långsamfiltren. Starten av betongarbete (gjutning av bassänger) är planerad efter sommaren. Anslutningen till befintliga ledningar är planerad i februari 2025. Upphandling av sand för långsamfilter pågår. Projektet följer i dagsläget plan. Kända risker i projektet är relaterade till: inköp av sand för långsamfilter enligt bolagets krav, leverans av betong utan flygaska, anslutning till befintligt verk samt skador på befintliga bassänger/anläggningar.

### ***SFV- L Lovö vattenverk – Drottningholmssundet***

Som en del av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) planeras en ny vattenledning från Lovö vattenverk till Trekantens reservoar. Projektet avser sträckan mellan Lovö vattenverk och Drottningholmssundet där en vattenledning, dimension 1200 mm, ska förläggas på en sträcka om 4,8 km. Projektet höjer kapaciteten i huvudvattennätet och stärker leveranssäkerheten vilket medför att befintliga huvudvattenledningar blir möjliga att stänga av och renovera.

Projektering för systemhandling pågår och färdiga handlingar beräknas levereras i december 2024. Projektet beräknas söka genomförandebeslut under första kvartalet 2026 och vara klart 2030 enligt nuvarande tidplan, men bolaget ser en stor risk i att de tillstånd som projektet behöver överklagas, vilket skulle dra ut tidplanen. Den största kostnadsbärande risken i projektet är att de geotekniska förutsättningarna har visat sig vara mer komplicerade än vad man antagit vid förstudien. Den största risken för tidsförskjutning är att den privata fastighetsägaren inte godkänner ledningsdragningen.

### ***SFV-L Norsborg VV - Alby***

Som en del av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) planeras en ny vattenledning från Norsborgs vattenverk till Trekantens reservoar. Projektet ska förlägga en ny vattenledning, dimension 1400 mm, på en sträcka om 3,8 kilometer mellan Norsborgs vattenverk och Fittjakammaren i Botkyrka kommun. Syftet med förläggningen är dels att säkra dricksvattenförsörjningen för ytterligare drygt en halv miljon människor i regionen, dels att möjliggöra renovering av de tre befintliga ledningarna från Norsborgs vattenverk. Projektet är uppdelat i tre delsträckor där två av sträckorna nu arbetar med färdigställande av förfrågningsunderlag. Tredje delsträckan (cirka 300 meter) har varit vilande men är nu redo att starta igång.

Bolagets styrelse har i oktober 2023 behandlat ett genomförandebeslut för projektet på 875 miljoner kronor, inklusive bedömd prisindexrisk om 214 miljoner kronor. En extern granskning har gjorts av

projektets kalkyl och angelägenhet inför beslut i kommunfullmäktige. De största kostnadsbärande riskerna i projektet är att de geotekniska förutsättningarna skiljer sig vid byggnation, att anbud blir dyrare än beräknat, oförutsedda ledningar eller anläggningar i marken samt brister i projekteringen som inte identifierats vid granskning. Bland övriga ej kostnadsbärande risker finns projektförseningar på grund av lång hanteringstid för genomförandebeslut, försening eller kontaminering av dricksvatten vid inkopplingsarbeten samt organisationsförändringar hos beställaren på grund av lång projekttid.

### ***SFV-L Kyrkogårdsvägen – Tyresövägen***

Projektet syftar till att bygga ny huvudvattenledning genom Skarpnäck för att säkra dagens och framtida vattenleveranser till Stockholm, Tyresö och Nacka. Förutsättningarna för genomförandet av investeringen har visat att ledningen riskerar att bli överflödigt då behovet av dricksvattenförsörjning till grannkommunerna inte är som tidigare beräknat. Projektet ska därför avbrytas enligt reviderat inriktningsbeslut fattat i bolagets styrelse i mars 2024. Upparbetade kostnader för planeringsfas, återställande av gata efter provgropar, samt kostnader för att avbryta projektet kostnadsförs och beräknas till 28 miljoner kronor.

### ***SFV-L Jeriko-Långsjön***

Projektet SFV-L Jeriko-Långsjön, inom Huddinge kommun, är det högst prioriterade ledningsnätsprojektet i närtid inom programmet för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). Syftet med projektet är initialt att möjliggöra nedstängning och reovering av befintlig huvudvattenledning mellan Källbrink och Långsjön byggd år 1958. Långsiktigt är syftet med projektet att den nya ledningen och den befintliga ledningen ska fungera parallellt och med detta tillföra betydande kapacitetsökning och redundans i huvudvattenledningsnätet. Projektet bedöms som mycket tidskritiskt eftersom befintlig huvudvattenledning har både reoveringsbehov och kapacitetsbegränsning. Konsekvenser av att inte genomföra SFV-L Jeriko-Långsjön skyndsamt innebär successivt ökande risker för störningar på vattenförsörjningen i södra Stockholm samt att SFV-programmets övergripande mål, att säkerställa vattenförsörjningen för ytterligare en halv miljon människor i Stockholmsregionen till år 2050, motverkas. Projektet omfattar nyförläggning av cirka 3 kilometer stålledning i dimension 1200 mm i mycket varierande omgivning.

Projektet beviljades genomförandebeslut i kommunfullmäktige i november 2023 och är i avslutandefas för systemhandlingskedet med beräknat färdigställande i maj 2024. Under 2024 kommer ett omfattande dialog- och informationsarbete att inledas med berörda intressenter då projektet har en stor omgivningspåverkan.

Projektet ligger efter aktuell tidplan vid genomförandebeslut och har i dagsläget en bedömd färdigställandetid till andra kvartalet 2028. Förseningen beror på behov av omtag i systemhandlingsarbetet samt behov av beslut om hantering av befintlig huvudvattenledning som berörs av projektet. De största och mest kostnadsdrivande riskerna i projektet bedöms vara ofullständigt projekteringsunderlag medförande överraskningar i entreprenadskede, hantering och åtgärder kopplade till överskridande av krav på bullernivåer samt ogynnsamt marknadsläge vid anbudsskede för entreprenad.

### ***Nya ställverk inklusive byggnader Lovö***

De befintliga ställverken på Lovö vattenverk installerades 1984 och har uppnått sin tekniska livslängd. Ställverkens ålder samt begränsade tillgång till reservdelar för förebyggande underhåll ökar risken för driftstörningar. Härigenom finns en förhöjd risk för längre och mer omfattande driftstörningar, vilket i värsta fall leder till avbrott på vattenleveransen ut från vattenverket. De nya ställverken tar dessutom höjd för att möjliggöra framtida kvalitetshöjande åtgärder på Lovöverkets

beredningsprocess, som planeras utföras inom ramen för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). En förutsättning för att detta ska kunna ske är att elförsörjningen förstärks genom installation och anslutning av de nya ställverken. Beslut fattades i oktober 2020 att uppföra tre nya ställverk, vilka inryms i nya byggnader. Ställverkens funktion är att ta emot inkommande el och fördela ut den till elcentraler i respektive anläggningsdel. Stora delar av verkets elcentraler och övriga elsystem är från samma tidsperiod som ställverken och har i hög utsträckning uppnått sin tekniska livslängd, men uppfyller framförallt inte gällande elstandarder och säkerhetsföreskrifter för elinstallationer. Dessa delar har utretts separat och kommer fortlöpande bytas ut i ett separat projekt, 400 Volt Lovö.

Projektets omfattning har behövt utökas, då utredningen i projektet 400 Volt Lovö påvisat nya förutsättningar, i form av fler yttre el-stråk. Åtgärderna medför att en väsentligt större volym berg än vad som tidigare planerats behöver hanteras, vilket påverkar kostnaderna för projektet i hög grad. Utökningen av säkerhetshöjande åtgärder i projektet har också ökat omfattningen. Vidare har omvärldsfaktorer och stigande marknadspriser medfört att kostnaden för genomförandet av projektet ökat. Kommunfullmäktige har i mars 2024 godkänt ett reviderat genomförandebeslut på 342 miljoner kronor inklusive prisindexrisk.

Slutbesiktning av byggnader görs under våren. Restpunkter kommer att åtgärdas före sommaren. Det pågår slutmontage och förberedelser inför driftsättning av ställverken under hösten 2024. Slutbesiktning av el-entreprenaden planeras till slutet av året.

### ***Mässtunneln***

Mässtunneln avlastar befintligt avloppssystem, minskar bräddning och möjliggör planerad exploatering av Mässtaden. Bolaget anlägger en cirka 4 kilometer lång avloppstunnel i berg från Mässvägen söder om Älvsjö gård som ansluts till planerad Stockholms framtida avloppsrening ledningsnätets tunnel (SFAL) vid Liljeholmen.

Byggstart den 18 december 2023 och första sprängningsarbetena under april 2024 med beräknad slutbesiktning februari 2031. Projektet följer plan.

### ***Nya Östbergatunneln***

Nya Östbergatunneln ska avlasta Henriksdals reningsverk från dagvatten, frigöra bräddvattenkapacitet i befintlig brädd- och dagvattentunneln från Sicklaanläggningen och öka kapacitet för avledning av dagvatten. Investeringen innebär anläggande av en 2 100 meter lång dagvattentunnel i berg från Sickla till Saltsjön.

Byggarbetena är igång sedan oktober 2022. Tunneln drivs från två håll; från Hammarbyskogen vid Sicklaanläggningen och från Finnboda. Tunneln drivs fram med cirka 10-15 meter i veckan. Projektet följer i dagsläget plan.

Utökad svaghetszon i Finnboda och i Östberga medför kortare sprängsalvor samt ökade förstärkningar. Upptaget bland riskerna i projektet; beroende på hur omfattande svaghetszonerna är kan det påverka slutkostnaden.

### ***Årstafältet etapp 1***

Stockholms stad har sedan 2007 arbetat med planeringen av den nya stadsdelen där cirka 6 000 nya bostäder är planerade att anläggas. För Stockholm Vatten och Avfall innebär denna exploatering ett VA-mässigt komplext arbete där stora VA-system påverkas av exploateringen såväl som att ett helt nytt VA-system måste anläggas. Arbetet kommer att genomföras i 8 etapper. Inom etapp 1 krävs stora investeringar för att möjliggöra den vidare exploateringen. För bolaget innebär dessa investeringar stora omläggningar av huvudledningarna och utbyggnad av befintlig dagvattendamm.

I nuläget är cirka två tredjedelar av de projekterade VA-ledningarna anlagda. Dagvattendammen är i princip färdigställd. Den nya entreprenören väntas påbörja kvarstående arbeten inom kort. Bland kvarstående arbeten ingår bland annat anläggande av en tryckstegringsstation för vatten och en pumpstation för dagvatten. Ett reviderat genomförandebeslut behandlades i bolagets styrelse i mars 2024 och har hemställts kommunfullmäktige. Kostnadsökningen beror främst på ökade kostnader för masshantering, vilket har visat sig bli betydligt dyrare och mer omfattande än förväntat. Tidplanen för entreprenaden har förlängts med cirka 2 år på grund av byte av entreprenör, vilket har resulterat i oförutsedda kostnader. Även de geotekniska förutsättningarna har visat sig vara sämre än förväntat, vilket har lett till kostnadsdrivande åtgärder som spontning och kompletterande grundläggningsåtgärder under ledningarna.

### **Hagastaden**

Genom överdäckning av motorväg och järnväg bebyggs och omvandlas det gamla industriområdet till en levande och attraktiv stadsdel. Det nya området Hagastaden kommer rymma 5 000 nya bostäder och 50 000 arbetsplatser när det står färdigt. Stadsdelen integreras med Karolinska Institutet och Nya Karolinska Solna. För att möta dessa bostäders och arbetsplatsers behov av ett fungerande vatten- och avloppssystem måste Stockholm Vatten och Avfall förnya det befintliga VA-systemet för att möta exploateringskrav.

Reviderat genomförandebeslut om 566 miljoner kronor beviljades under hösten 2022. Stora ändringar har framförallt skett i Östra Hagastaden där den tidigare fördjupade översiktsplanen, som låg till grund för genomförandebeslut, redovisade en rondellösning vid Norrtull och en stadsstruktur kring trafikplatsen. Strukturen för östra delen av Hagastaden utvecklades i programmet och har fått en ändrad och utökad omfattning med fler byggrätter och ett utökat geografiskt område. I dagsläget bedöms reviderat beslut behövas år 2027 på grund av prisindexökningar.

Inom de centrala delarna av Hagastaden är större delar av VA-systemet utbyggt, cirka 90 procent. Inom Östra Hagastaden utfördes förberedande VA arbeten under 2023. Under 2024 kommer större trafikomläggningar att genomföras för att bland annat möjliggöra omläggningar av befintligt VA. Tidplanen har förskjutits och vissa entreprenader senarelagts. Rent generellt har entreprenaderna dessutom blivit dyrare än tidigare beräknat. Västra Hagastaden är ännu i ett tidigt skede, programhandling. Vissa ändringar av innehållet har skett som kommer medföra ökade kostnader. Denna ökning bedöms i nuläget kunna rymmas inom projektets beslutade budget.

### **Norra Djurgårdsstaden, Norra**

Stockholms stad har beslutat att exploatera områdena kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Området ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser, utbyggnad av spårväg och hamnverksamheten vid Värta- och Frihamnen. Exploateringen kräver utbyggnad av nytt VA-ledningsnät inklusive pumpstationer samt utförande av erforderliga förstärkningsåtgärder på befintliga ledningssystem inom Norra Djurgården. Projektet innefattar VA-ledningsnätet inom Norra Djurgårdsstadens norra del, norr om Lidingövägen.

Hittills har totalt cirka 22 kilometer VA-ledningar (vatten, spill- och dagvatten) byggts för att ansluta ny bebyggelse till VA-ledningsnätet. Utöver detta har tre avloppspumpstationer uppförts. Arbetet med planering, projektering och genomförande återstår endast i tre av de sexton delprojekten; övriga är färdigbyggda. De delprojekt inom vilka VA-anläggningarna ännu inte är helt färdigprojekterade och byggda är NDS Gasverket, NDS Bobergsgatan etapp 2 och NDS Kolkajen Ropsten.

Nuvarande prognos är 558 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling att jämföra med reviderat genomförandebeslut från 2015 om 350 miljoner kronor. Ett reviderat genomförandebeslut har behandlats i bolagets styrelse i maj 2024 och hemställts till Kommunfullmäktige för beslut.

Detaljplanen för Kolkajen är ännu inte antagen vilket innebär en osäkerhetsfaktor både ekonomiskt och tidsmässigt. Utförandet av VA-ledningar inom detaljplanen för Kolkajen kan försvåras av undermarks-konstruktioner som inte är kända i och invid befintlig kajkonstruktion där VA-ledningarna ska byggas, vilket kan medföra ökade kostnader.

### **Norra Djurgårdsstaden, Södra**

Stockholms stad har beslutat att exploatera områdena kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Området ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser, utbyggnad av spårväg och hamnverksamheten vid värta- och frihamnen. Exploateringen kräver utbyggnad av nytt VA-ledningsnät inklusive pumpstationer samt utförande av erforderliga förstärkningsåtgärder på befintliga ledningssystem inom Norra Djurgården. Projektet innefattar VA-ledningsnätet inom Norra Djurgårdsstadens södra del, söder om Lidingövägen.

Merparten av VA-anläggningarna som ska byggas inom huvudprojektet kvarstår att utföra. Endast en mindre del har byggts inom Södra Värtan, främst i gatorna söder om Hamnbassängen. Projektering pågår just nu av VA-anläggningar inom delprojekten NDS Hamnpåfarten och NDS Energihamnen. VA-ledningar och en avloppspumpstation kommer inom NDS Hamnpåfarten att anläggas med start tidigast hösten 2024. Osäker tidplan för och omfattning av utbyggnaden inom resterande delarna av området. Tidplanerna är osäkra och har succesivt förskjutits framåt i tiden. Eventuellt behov av reviderat genomförandebeslut längre fram. Risker som föreligger är svåra att bedöma då mycket av det som återstår att utföras ligger många år framåt i tiden.

### **Centrala Bromma, Riksby**

Projektet är en del av det program för centrala Bromma som godkändes av stadsbyggnadsnämnden år 2017. Den aktuella detaljplanen syftar till att möjliggöra för cirka 1250 bostäder samt totalt cirka 150 000 kvm BTA (bruttoarea) verksamhetsyta mm. Exploateringen innebär stora investeringar för Stockholm Vatten och Avfall, bland annat i omläggningar av huvudledningar för vatten och avlopp, anläggande av nytt dagvattenmagasin och pumpstation samt utbyggnad av lokalt ledningsnät för vatten och avlopp.

Underlag för nytt reviderat inriktningsbeslut har behandlats i bolagets Investeringsråd och kommer att lyftas till högre instans. Indikativ totalbudget är beräknad till 1460 miljoner kronor inklusive prisindexrisk. Exploateringen innebär stora investeringar för Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), bland annat i omläggningar av huvudledningar för vatten och avlopp, anläggande av nytt dagvattenmagasin och pumpstation samt utbyggnad av lokalt ledningsnät för vatten och avlopp. Den stora kostnadsökningen jämfört med tidigare bedömningar beror bland annat på resultat av geotekniska undersökningar som visat på stora behov av temporära spontarbeten för VA-systemet under byggskedet. Planeringsarbetet har också konkretiserat de VA-tekniska lösningarna och resulterat i en kostnadsbedömning för planerade anläggningsarbeten baserad på framtagna systemhandling. I det fortsatta arbetet kommer stort fokus ligga på att detaljstudera och optimera de geotekniska åtgärderna för ledningsarbeten.

### **Skärholmsdalen**

Skärholmsdalen är ett av flera projekt inom exploateringskontorets fokusområde Fokus Skärholmen. Syftet med Skärholmsdalen är att möjliggöra 800 – 1100 bostäder, två nya förskolor, en utökad förskola, ett vårdhem samt lokaler i entréplan på bostadshuset. I samband med detta behöver Stockholm Vatten och Avfall genomföra omfattande ny- och omförläggningar av vatten-, spill- och dagvattenledningar i området. Sammanlagt anläggs 7800 meter VA-ledningar i projektet som

uppdelas i två underprojekt/etapper där etapp 1 avser Skärholmsdalen Västra och etapp 2 avser Skärholmsdalen Östra.

Detaljprojekteringen för etapp 1 pågår enligt plan med produktionsstart under tredje kvartalet 2025. Start detaljprojektering för etapp 2 som planerades till januari 2024 är försenat i väntan på besked från angränsande projekt Spårväg Syd och Förbifart Stockholm. Reviderat inriktningsbeslut fattades i bolagsstyrelsen i juni 2019, indikativ totalbudget 133 miljoner kronor. Ett nytt reviderat inriktningsbeslut hanterades i bolagsstyrelsen i februari 2024, och hemställdes kommunfullmäktige för beslut, 33 miljoner kronor för planeringsfasen med en indikativ totalbudget om 640 miljoner kronor inklusive prisindexrisk. Bolaget inväntar beslut i Kommunfullmäktige. Projektets främsta risker består av att tidplanen drar ut på tiden med anledning av: det rådande marknadsläget i kombination med att endast hälften av projektets kvartersmark är markanvisade; att besked dröjer från de angränsande projekten Spårväg Syd och Förbifart Stockholm; samt att tillståndprocess för vattenverksamhet drar ut på tiden. Utöver detta är det även en stor risk att de geo- och markmiljötekniska förutsättningarna skiljer sig i genomförandet jämfört med framtagna utredningar.

### ***Gladö Kvarn***

Stockholm Vatten och Avfall bygger ut kommunala vatten- och avloppsledningar i omvandlingsområde Gladö Kvarn i Huddinge kommun. Fritidshusområdet från 1940-talet har på senare år fått en allt högre andel permanentboende. De gamla enskilda avloppen är inte anpassade efter den ökade belastningen som permanentboende ger, vilket innebär risk för utsläpp av orenat avloppsvatten.

Utvecklingen från fritidshushåll till permanentboende, ställer större krav på miljöriktiga och hållbara vatten- och avloppslösningar. Huddinge kommun har som målsättning att kunna erbjuda fler invånare permanentboende och har därför detaljplanerat Gladö Kvarn. Nuvarande detaljplan vann laga kraft 2013, och utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp har pågått under åren 2015-2023. Totalt ansluts cirka 570 fastigheter till det nya VA-nätet, vilket innefattar befintliga samt tillkommande fastigheter.

Anläggningen är färdigställd under 2023. Upparbetat cirka 340 miljoner kronor. Projektet håller på att avslutas och kommer att slutrapporteras under hösten 2024.

### ***Flemingsbergsdalen***

Huddinge kommun tillsammans med exploatören planerar för utveckling av en ny stadsdel i Huddinge, Flemingsbergsdalen. Detta kommer att bli ett av Stockholmregionens största stadsbyggnadsprojekt. Visionen är att skapa Stockholm South Business District med syfte att ge bättre bostads- och arbetsplatsbalans mellan södra och norra Stockholm. Flemingsbergsdalen ligger inom Stockholm Vatten och Avfalls verksamhetsområde och samtliga fastigheter inom exploateringen ska VA-försörjas med anslutning till det allmänna VA-ledningsnätet. För att möjliggöra VA-försörjning kommer bolaget att behöva bygga ut det allmänna VA-nätet. Det kommer även krävas uppdimensionering av befintliga ledningssträckor för att säkerställa god framtida kapacitet. Vissa befintliga ledningssträckor kan behöva flyttas beroende på de nya gatornas och byggnadernas placering, som ännu inte fastställts av Huddinge kommun. Totalt beräknas projektet innebära utbyggnad, uppdimensionering och flytt av cirka 9 000 meter vatten-, spill- och dagvattenledningar. Stockholm Vatten och Avfall planerar därtill att anlägga två dagvattendammar inom området för hantering av dagvatten samt en pumpstation för avledning av spillvatten.

Projektet beviljades inriktningsbeslut med en indikativ totalbudget om 1200 miljoner kronor i kommunfullmäktige i oktober 2023. Inkomst för projektet beräknas till 353 miljoner kronor genom anläggningsavgifter och kostnadsreglering med Huddinge kommun. Projektet kommer igång under 2024. Ett par mindre och tidiga delprojekt under huvudprojektet har beviljats genomförandebeslut i bolagets Investeringsråd i december 2023.



### ***Tvärförbindelse Södertörn***

I samband med Trafikverkets utbyggnad av den nya trafikleden Tvärförbindelse Södertörn mellan E4/E20 vid Vårby och väg 73 vid trafikplats Jordbro, Haninge måste befintlig VA-anläggning läggas om och byggas ut. Bolaget bör också utföra vissa strategiska förarbeten för att möjliggöra framtida utbyggnad av den allmänna VA anläggningen i området. Åtgärderna samordnas med angränsande exploateringar och bolagets övriga planerade arbeten.

Beslut om reviderat inriktningsbeslut för projektet som helhet samt genomförandebeslut för tre delprojekt fattades i kommunfullmäktige i januari 2022, inga större förändringar sedan dess.

Gemensam styrgrupp med Trafikverket och SVOA har startats under mars månad. Generellt genomförandeaftal håller på att förhandlas fram med Trafikverket för alla trafikplatser. Alla delprojekt befinner sig i projekteringsstadiet och förväntas fortsätta med projektering under 2024. Ett delprojekt (410579 flytt APE4) är färdigställt och överlämnat till förvaltning. Genomfört inom budget.

Fortfarande finns det till olika grad osäkerheter för hur konfliktpunkter för ännu inte påbörjade delprojekt ska lösas. Svårnavigerat projekt då bolaget styrs av Trafikverkets tidplan och organisation.

### ***Ledningsomläggning Slussen***

I och med Stockholms stads ombyggnation och exploatering av Slussen påverkas samtliga huvud- och distributionssystem för vatten, spillvatten och dagvatten inklusive dess tillhörande tekniska anläggningar i stor omfattning. Slussen är en strategisk knutpunkt för flera av Stockholm Vatten och Avfalls många ledningssystem vilka försörjer stora delar av innerstaden. Slussens grundläggning och konstruktioner är uttjänta och måste återuppbyggas från grunden. Därför krävs att bolagets berörda ledningssystem flyttas och läggs om, samtidigt som nya ledningssystem och anläggningar tillkommer för att klimat- och kapacitetssäkra VA-försörjningen.

Under 2023 har byggtakten för VA varit låg i väntan på kommande entreprenad SN82, som har en framskjuten tidplan orsakat av förseningar inom byggnationen av ny bussterminal i berg. Tilldelning av kontraktet i juni och förmodad byggstart för SN82 är i september 2024.

### ***Mälarbanan***

I projekt Mälarbanan bygger Trafikverket ut järnvägen genom att dubblera antal spår mellan Tomtebodavägen och Kallhäll. Stockholm Vatten och Avfall har många VA-ledningar som korsar eller ligger parallellt med järnvägsfastigheten och behöver genomföra anpassningar av VA-nätet till ny infrastruktur.

Projektet har stannat upp med anledning av att detaljprojektering visar på ändrade förutsättningar och Trafikverket behöver se över en del av projektet. Utredning och omprojektering pågår och beräknas ta cirka två år.

## 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholm Vatten och Avfall omfattas inte av mål 1.

## 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

### 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

#### *Miljöprogram 2024-2030*

Det reviderade miljöprogrammet 2024-2030 kommer att beslutas under 2024. Som ett led i bolagets arbete med programmet kommer bolaget ta fram en prioriteringsplan fram till 2030, för att säkerställa efterlevnad av nya miljöprogrammets krav i relation till övriga krav som ställs på bolaget. Målet med planen är att sätta rätt fokus på rätt åtgärd vid rätt tidpunkt för att nå så stor effekt som möjligt av arbetet. Vidare kommer miljöprogrammet sannolikt att påverka bolagets hållbarhetsarbete, vilket kan medföra att bolaget kommer att revidera, remissa och implementera styrande dokument med koppling till Miljöprogrammet.

Miljöprogrammet/Klimathandlingsplanen har vidare följande krav "Utveckla klimat-beräkningar av nyproducerade byggnader hos stadens bolag och av exploateringsnämnden. På längre sikt ska staden kunna ställa klimatkrav vid nyproduktion av byggnader och anläggningskonstruktioner." Mot ovanstående bakgrund kommer bolaget således att utarbeta stöd för klimatberäkningar och livscykelanalyser. Dessa beräkningar är viktiga verktyg för att kunna ta rätt beslut för att minska bolagets klimatpåverkan i olika situationer. Dessa beräkningar kan användas för att kunna ta rätt beslut för att minska bolagets klimatpåverkan i olika situationer. Stödet kan även inkludera utbildning, ramverk och kalkyler.

Genom samarbeten och samverkan inom staden med målet en strategisk och enhetlig kommunikation i miljö- och klimatfrågor ska stadens klimatomställning främjas. En ny kommunikationsplattform och en övergripande ramberättelse tas fram som stöd för implementering av nytt miljöprogram.

#### *Energi*

Bolaget arbetar för en effektiv leverans av de levererande vattentjänsterna vilket innebär att så stor andel som möjligt av det producerade dricksvattnet ska levereras till kund och att avledningen från kund ska ske på ett sätt som medför så liten miljöpåverkan som möjligt.

För distribution och avledning används mycket energi för att pumpa vatten och bolaget arbetar för en så effektiv energianvändning som möjligt genom att se över möjligheten att effektivisera pumpning både genom att "optimera" pumpningen och genom att rensa ledningar så att behovet av energi minskar.

Bolaget kommer under 2024 att presentera förslag till energistrategi. Leveransen är senarelagd för att bolaget kommer att beakta Stockholms stads energistrategi som remitteras och förväntas beslutas under 2024. Målet är att denna strategi ska ge ett långsiktigt stöd för energifrågorna och som även inkluderar energieffektiviseringar och solceller.

Bolaget reviderar årligen plan för energieffektivisering och solceller, och följer upp dessa. Planen har föredragits för styrelsen.

#### *Fossilbränsle*

Bolaget har sedan tidigare utarbetat en fossilbränslefri plan för att säkerställa fossilbränsle-frihet

senast 2030. En av de största utmaningarna som bolaget har avseende utfasning av fossila bränslen är det fossila bränslet från bolagets reservkraftverk. Bolaget utreder förutsättningar för att bibehålla redundansen vid behov av reservkraft i relation till fossilfritt bränsle.

Bolagets kolsänkor är ett av få sätt som kan väga upp mot de växthusgasutsläpp som bolaget gör. För att möta stadens mål har bolaget för avsikt att beräkna vilken kolinlagring kolsänkorna har. Beräkning är även en förutsättning för att kunna mäta en klimatpositiv verksamhet.

Bolaget fortsätter att sträva efter att ha en relativt hög andel schaktfritt byggande. För avloppsledningsnätet har det under de senaste åren lyckats relativt väl och erfarenheterna från de projekten blir värdefull input i kommande projekt. Det läggs också stort fokus på att öka andelen massor som kan återanvändas på platsen och cirkuleras genom olika åtgärder. Nya ramavtal har upphandlats under 2023 med en ökad kravställning avseende cirkularitet och hantering av schaktmassor. Under 2023 har det också implementerats nya rutiner för uppföljning av miljökrav i entreprenaderna, bygg- och startmötesprotokoll har uppdaterats med nya och utökade punkter, bland annat läggs fokus på drivmedel och avfallshantering. Under kommande år förväntas de ökade kraven och rutinerna för uppföljning att långsamt börja få effekt och bidra till bland annat minskade utsläpp.

### *Växthusgasutsläpp*

Livsmedelskonsumtion står för 26 procent av hushållens konsumtionsbaserade växthus-gasutsläpp. Minskat matsvinn samt ökad biologisk behandling av källsorterat matavfall innebär både en ökad resurseffektivitet och en minskad miljöbelastning. Det finns därmed en stor potential i att matavfall sorteras ut från övrigt avfall så att det kan bli biogas och biogödsel. Från 1 januari 2024 införs EU-direktivets artikel 22 i svensk lag vilket medför att bioavfall antingen ska separeras och materialåtervinnas vid källan, eller samlas in separat och då inte får blandas med andra typer av avfall. För Stockholms del väntas detta medföra att den totala mängden insamlat matavfall minskar eftersom en icke försumbar mängd matavfall i dag går från matavfallskvarnar till ledningsnätet. Dessa mängder får från och med 2024 inte räknas som insamlat matavfall då det inte är separat sorterat från annat avfallslag (spillvatten). Under 2024 fortsätter arbetet för att öka matavfallsinsamlingen bland annat genom kommunikativa insatser. Fokus under året ligger på införandet av matavfallsinsamling genom optisk sortering inför drifttagningen av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm.

Eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm planeras att driftsättas under 2024. Anläggningen kommer att göra matavfallsinsamling möjligt även i de fastigheter där separat sortering i dag är utesluten på grund av platsbrist och/eller arbetsmiljöskäl. Som exempel kan nämnas de cirka 2 000 flerbostadshus som i dag har säckhämtning. Säckar är utifrån arbetsmiljö ett ej godkänt insamlingssystem för separatsorterat matavfall.

Införandet av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm med utsortering av fraktionerna matavfall, plast samt magnetisk och ickemagnetisk metall kommer generera en tydlig klimatnytta i form av minskade växthusgaser till atmosfären. Anläggningen kommer årligen eftersortera cirka 150 000 ton restavfall från hushållen. Anläggningen bedöms bidra till en total minskning av stadens koldioxidutsläpp på cirka 33 000 ton per år.





Plastanvändningen och mängden plastavfall har ökat de senaste tio åren. Naturvårdsverkets siffror för 2020 visar att plastanvändningen i Sverige har ökat med nästan 300 000 ton per år sedan 2010. Stora mängder plast hamnar i restavfallet, som exempel bedöms att cirka 65 procent av förpackningsplasten i Stockholm hamnar i restavfallet. Idag går all plast i restavfallet till förbränning och därmed in i fjärrvärmeproduktionen. Genom NIR-avläsning (Near Infra Red) kommer anläggningen Resursutvinning Stockholm kunna sortera ut plast från restavfallet. Vid full drift bedöms den utsorterade mängden plast uppgå till cirka 15 600 ton per år. Anläggningen möjliggör därmed att den fossila plasten i fjärrvärmeproduktionen minskar samt möjliggör materialåtervinning av det utsorterade materialet.







Införandet av sorteringsanläggningen kommer under 2024 innebära omfattande förändringar i ruttplanering och körturer kopplat till insamling av avfallet från fastigheterna i staden. Viktiga fokus för 2024 är således att säkerställa drift och förvaltning av anläggningen samt säkerställande av insamlingslogistiken kopplat till införandet.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
 <p>Analysera Stockholmarnas vattenanvändning och arbeta systematiskt med att minska vattenkonsumtion i syfte att minska framtid investeringsbehov och energianvändning</p>	<p> Fortsätta analysera vattenanvändningen och arbeta med informationsinsatser (både internt och externt) för att öka förståelsen över hur det ser ut med vattenanvändningen idag och i framtiden.</p> <p><b>Analys</b> <i>Arbetet pågår. Närmast blir fokus på digital mätning så bolaget kan följa beståndet närmare och i större detalj. Idag gör bolaget analysen att den mängd vatten som produceras har minskat under de senaste fem åren, ett vidare arbete ska påbörjas för att veta mer om exakt var och hur det ser ut i beståndet för att bättre kunna analysera beståndet.</i></p>
 <p>Arbeta för att öka andelen insamlat matavfall</p>	<p> Utöka antalet kunder med optisk sortering</p> <p><b>Analys</b> <i>Under året kommer antalet kunder med optisk sortering att öka då eftersorteringsanläggningen RUS, Resursutvinning Stockholm, tas i bruk. Den arbetsgrupp som hanterar kedjan från kund till avlämning av avfall på RUS har fortsatt sitt arbete under årets första tertial. Sedan den 1 mars finns det möjlighet för kunder med insamlingssystemen säck och mobil sopsug att, på hemsidan, beställa tjänsten matavfallssortering i den gröna plastpåsen. Det har också gjorts ett brevutskick till dessa kunder för att informera om möjligheten. Totalt har knappt 300 kunder gjort beställning av denna tjänst under de sju veckor anmälan varit öppen.</i></p>
 <p>Arbeta förebyggande i enlighet med avfallstrappan för att minska uppkomsten av avfall, bl. a. genom stärkt kommunikation gentemot stockholmarna om hur de kan återbruka eller återvinna textilier.</p>	<p> Inrätta intern arbetsgrupp för förebyggande arbete och kommunikation</p> <p><b>Analys</b> <i>För att se över hur lagkravet för insamling och kommunikationskravet i 2025 års nya lagstiftning för textil ska efterlevas har en arbetsgrupp tillsatts. En informationskampanj planeras till kvartal 4 där fokus kommer att ligga på insamling av textil men också på vikten av hushållning med textila resurser. Hemsidan ska ses över för att förbättra informationen gentemot invånarna, till exempel finns redan en specifik sida som handlar om återbruk och nyttan med att återbruka och på så vis förebygga att avfall uppkommer.</i></p>
 <p>Fortsätta utreda potentialen för energiåtervinning från VA-nätet tillsammans med Stockholm Exergi</p>	<p> Samverka med Stockholm Exergi och miljöförvaltningen avseende energiåtervinning från spillvärme i avlopp.</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget har ett pågående samarbete med Stockholm Exergi. Kvartalsvisa möten hålls där bland annat potentialen för energiåtervinning från VA-nätet belyses.</i></p>
 <p>Genomföra en pilot för att minska antalet tömningar av fettavskiljare genom biotekniska lösningar, utreda hur en dispens från tömning kan utformas, och utvärdera ekonomiska och ekologiska</p>	<p> Inledningsvis ta fram förslag på och ange förutsättningar för utformning samt utvärdering av pilot, i nästa steg genomföra.</p> <p><b>Analys</b></p>






Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
<p>effekter, i syfte att minska utsläpp från transporter och sänka kostnader</p>	<p>Arbete pågår att utreda förutsättningar för detta ågardirektiv.</p>
<p> I samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden samordna nämnder och bolagsstyrelser för en enhetlig och effektiv kommunikation i miljö- och klimatfrågor som stödjer stadens miljö- och klimatmål och medverkar till delaktighet och engagemang hos målgrupper och samarbetspartners</p>	<p> Samverka med staden i strategisk miljö- och klimatkommunikation</p> <p><b>Analys</b> <i>Ett samarbete finns etablerat mellan stadsledningskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall, för att samordna stadens miljö- och klimatkommunikation. Fokus är nu bland annat att ta fram en kommunikationsplattform och ramberättelse som stöttar stadens nya Miljöprogram.</i></p>
<p> I samråd med kommunstyrelsen verka för att stadens förvaltningar och bolag i sin miljö- och klimatkommunikation använder bolagets kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling</p>	<p> Inrätta forum för kommunikationskoncept</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget har idag etablerade kontakter för att sprida sitt kommunikationsmaterial till övriga förvaltningar och bolag inom staden. Arbete har påbörjats med att identifiera hur bolagets informationsmaterial på ett enkelt sätt kan tillgängliggöras för stadens verksamheter samt hur information om detta sprids till verksamheterna.</i></p>
<p> Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning</p>	<p> Kartlägga bolagets FoU-verksamhet för bättre samordning och utveckling samt se över nuvarande och kommande samarbeten, både nationellt och internationellt. Se över hur bolaget kan åstadkomma en snabbare klimatomställning med hjälp av EU eller andra finansiärer kommer ingå i genomlysningen.</p> <p><b>Analys</b> <i>Under året arbetar bolaget med ett flertal aktiviteter som relaterar till detta. Bolagets FoU-arbete har kartlagts för att kunna sätta bra och tydliga mål för arbetet framåt. Med nulägesanalysen som underlag kommer bolaget arbeta fram en tydlig strategi, vision och målbild för FoU-arbete framåt.</i></p> <p><i>Även bolagets EU-arbete belyses i samband med FoU-arbetet och där framförallt med fokus på hur bolaget kan öka den externa finansieringen samt EU-finansiering. Här ser bolaget även över möjligheter för att i större utsträckning samarbeta med stadens Internationella enhet. En EU-policy/strategi som beskriver bolagets framtida inriktning kommer tas fram.</i></p> <p><i>Arbetet med detta pågår under hela 2024 och troligtvis även under delar av 2025.</i></p>
<p> Installera solceller på mark och på tak för att ta ett större ansvar för stadens mål om egenproducerad el, givet bolagets betydande del av stadens totala energikonsumtion</p>	<p> Uppdatera bolagets solcellsplan.</p> <p><b>Analys</b> <i>Solcellsplanen är uppdaterad under 2024 och godkänd av bolagets ledningsgrupp samt har behandlats i styrelsen. Flera solcellsanläggningar finns nu med i planen.</i></p>
<p> Kartlägga flödena av odebiterat vatten och ta fram en strategi för hur mängden odebiterat vatten ska minska i syfte att minska framtida investeringsbehov och energianvändning</p>	<p> Kartlägga odebiterade flöden av dricksvatten</p> <p><b>Analys</b> <i>Ärligen görs en sammanställning av Stockholm Vatten och Avfalls vattenbalans, det vill säga producerade volymer, hur stora volymer som debiteras olika kundgrupper och differensen mellan</i></p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
	<p> dessa är odebiterade flöden. Odebiterade flöden kan till exempel vara utläckage från distributionsanläggningen, bolagets egen användning, vatten som tillsätts i sjöar eller vattendrag eller vatten som används av räddningstjänsten. Volymerna kan vara både mätta och omätta. Ett arbete pågår för att kvalitetssäkra och förfinas kunskapen om de odebiterade volymerna, till exempel genom att installera mätare för att mäta vatten som tillsätts sjön Trekanten och utveckla mätning av vatten som tas ur brandposter.</p> <p> Ta fram strategi för minskning av odebiterat flöde av dricksvatten</p> <p><b>Analys</b> Första steget i strategin är att kartlägga odebiterade flöden av dricksvatten, därefter kommer kostnadseffektiva åtgärder för att minska eller ta betalt för dessa flöden att identifieras.</p>
<p> Säkerställa att de kommunala bolagen inventerar var det lämpar sig att installera solceller på stadens tak samt planerar för att installera solceller under mandatperioden för att öka den lokala elproduktionen</p>	<p> Redogöra för hur bolaget inventerar var det lämpar sig att installera solceller på stadens tak samt planerar för att installera solceller under mandatperioden för att öka den lokala elproduktionen</p> <p><b>Analys</b> Solcellsplanen är uppdaterad under 2024 och behandlats i styrelsen. Flera solcellsanläggningar finns nu med i planen.</p>
<p> Ta fram en långsiktig plan för biokolproduktion av trädgårdsavfall</p>	<p> Framtagande av plan för biokolproduktion</p> <p><b>Analys</b> En långsiktig plan/analys med identifierade aktörer, beroenden och förutsättningar ska tas fram under 2024. Planen/analysen kommer att belysa områden som finansiering, behov av affärsmodell, tillstånds- och markfrågor etcetera. Frågan berör många av stadens förvaltningar och bolag. Det behövs ett helhetsgrepp inom staden för att säkerställa hela kedjan; tillgång till råmaterial, behandlingsanläggning, avsättning av biokol inom staden och tillgodoräknande av kolsänka. Planen kommer att identifiera nödvändiga områden för fortsatt arbete för att på sikt säkerställa en framtida produktion och användning av biokol inom staden.</p>
<p> Ta fram prioriterade nyckeltal för VA-verksamheten och avfallsverksamheten</p>	<p> Utarbeta nyckeltal för VA-verksamheten och avfallsverksamheten genom exempelvis workshops samt nyttja bolagets samlade kompetens inom området.</p> <p><b>Analys</b> Nyckeltal och indikatorer för bolaget är under framtagande. Arbetet förväntas vara klart under andra halvan av 2024.</p>
<p> Utredda och vidta åtgärder som kan minska utsläpp av lustgas och metangas vid bolagens anläggningar och i avloppsnätet</p>	<p> Mäta och utvärdera lustgasbildningen i processen med de nya mätarna på Henriksdal och Bromma.</p> <p><b>Analys</b> De nya mätarna är installerade och mätning samt utvärdering av lustgasbildning har påbörjats.</p>
<p> Verka för att skapa förutsättningar för ökat</p>	<p> Utveckla målgruppsanpassade strategier</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
återbruk samt etablera och driva återbruk i alla delar av staden samt erbjuda möjlighet för invånarna att kunna reparera föremål och textilier	<p><b>Analys</b> Under 2024 ligger fokus på att utveckla specifika strategier som riktar sig till olika målgrupper för att anpassa budskap och åtgärder efter deras behov och intressen. Målgruppsanpassade strategier för återbruk har påbörjats i och med planeringen av bolagets medverkan under Järvaveckan. Skärholmens Återbruk bjuder in till workshops och aktiviteter riktat mot olika grupper, t ex klädbyte.</p>
 Verka för utfasning av fossil plast i samhället och i stadens fjärrvärmeproduktion, bland annat genom ökad utsortering och materialåtervinning av plast.	<p> Provdrift av Resursutvinning Stockholm</p> <p><b>Analys</b> Förberedelser för provdrift pågår för fullt i projektet. Detta kräver mycket samordning och påverkas om det blir eventuella förseningar.</p>
 Verka för ökad fastighetsnära insamling	<p> Handlingsplan förpackningsinsamling 2027</p> <p><b>Analys</b> 2027 ska samtliga fastigheter sortera sina förpackningar fastighetsnära och i de fall där så inte är möjligt ska sortering ske på en plats som kommunen tillhandahåller. Arbetet bedrivs inom ramen för förpackningsuppdragets delprojekt "Insamling 2027". Arbetet syftar till att säkerställa lagefterlevnad utifrån förändringarna i avfallsförordningen gällande förpackningsavfall med målet att skapa en långsiktig strategi för en effektiv hantering och insamling av förpackningsmaterial inom staden.</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål
 Installera solceller på mark och på tak för att ta ett större ansvar för stadens mål om egenproducerad el, givet bolagets betydande del av stadens totala energikonsumtion	<p>  Elproduktion baserad på solenergi ska öka</p> <p><b>Analys</b> I slutet av 2023 återinstallerade Lovö vattenverk sin sedan tidigare nedmonterade solcellsanläggning. Denna utgör den första större solcellsanläggningen som driftsätts inom bolaget. Under T1 har anläggningen (till 2024-04-26) producerat 6,3 MWh solel som till 100 procent används i egen anläggning. Anläggningens solelsproduktion kan följas via stadens solkarta. Ytterligare två anläggningar är installerade på Bornsjön men inte driftsatta ännu.</p>	6,3 MWh	80 MWh
 Öka energieffektiviseringen av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna	<p>  Elproduktion baserad på solenergi</p> <p><b>Analys</b> Se ovan</p>	6,3 MWh	80 MWh



Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål
	 Köpt energi i stadens organisation <b>Analys</b> Denna indikator följs upp på årsbasis men ökar troligtvis då staden kontinuerligt växer samt att bolagets nya teknik för vattenrening och bolagets nya sorteringsanläggning för avfall kräver mer energi. Verksamhetens genomförda energieffektiviserande åtgärder bedöms inte ha en stor inverkan på den absoluta energianvändningen för bolaget. Detta har troligtvis större relevans på relativ energianvändning. (Årsmålet ska vara runt 172 Gwh för SVOA totalt, just nu står det 149,4 GWh men då saknas siffran för ledningsnät).		149,4 GWh
	 Relativ energianvändning <b>Analys</b> Denna indikator följs upp på årsbasis men ökar troligtvis då bolagets nya teknik för vattenrening samt den nya avfallssorteringsanläggningen kräver mer energi. Uppföljning av nyckeltal på månadsbasis kommer att bli möjligt iom arbetet med digitalisering/automatisering av energibokslut.		5 (kWh/enhet)
	  Andel matavfall till biologisk behandling ska vara 75 % <b>Analys</b> Indikatorn grundar sig på underlag från Naturvårdsverket. Enligt Naturvårdsverkets nya statistik för matavfall i Sverige ska det under 2024 finnas 75 203 ton tillgänglig mängd matavfall i Stockholm. Andel matavfall till biologisk behandling har ökat med 20 procent under januari tom mars jämfört med samma period 2023. Totalt samlades 8777 ton matavfall in under kvartal 1. Statistikunderlaget för tertialet är med andra ord ej komplett då underlag för april ännu ej inkommit, varför indikatorns värde för april uppskattats.	64 %	75 %
	 Restavfall per invånare som går till förbränning <b>Analys</b> Indikatorn rapporteras årsvis.		185 Kg/Inv.



Aktiviteter	Analys
 <p>▶ Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot</p>	<p>Stockholm Vatten och Avfall deltar i möten med miljöförvaltningen och bidrar med kunskap inom området och erfarenheter från återbruksverksamhet. Startmöte för uppdraget är planerat till vecka 19.</p>
 <p>▶ Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden</p>	<p>En workshop har genomförts, där man gjorde en övergripande nulägesanalys på Stockholms stads stora materialflöden. Syftet med workshopen var att få fram de materialflöden som skulle prioriteras i detta arbete. När det är utrett vilka materialflöden som ska ingå i uppdraget, så kommer bolaget kunna avgöra vilka aktiviteter som behöver tas fram.</p>
 <p>▶ Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ta fram en plan och finansieringsmodell för att identifiera platser för insamling av förpackningar samt skrymmande förpackningar i staden för att möta kommande lagkrav</p>	<p>En utredning har inletts av Stockholm Vatten och Avfall där kontakt tagits med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret. Ett första möte med trafikkontoret har genomförts för att diskutera uppgiften.</p>
<p>▶ Utarbeta förslag till plan samt sammankalla till en arbetsgrupp i bolaget för att säkerställa att en bred analys av bolagets arbete genomförs och vars uppdrag är att föreslå och arbeta med förbättringsåtgärder.</p>	<p>Planering pågår för att ta fram en plan för Agenda 2030 arbetet i bolaget. Framtagande av plan kommer att koordineras med planen för miljöprogrammets åtgärder.</p>

## 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar



Bolaget är ansvariga för Mål 6, Rent vatten och sanitet, inom stadens Agenda 2030 arbete och avdelningen företräder bolaget inom detta område. En stor del av bolagets arbete inom biologisk mångfald är att minska negativ miljöpåverkan på Östersjön och sjöar/vattendrag inom staden vilket ingår i arbetet med detta mål.

Bolaget har som en del av sitt grunduppdrag att avleda avloppsvatten med så liten miljöpåverkan som möjligt. Bolaget bidrar till en ökning av biologisk mångfald genom att bland annat arbeta med åtgärder i enlighet med framtagna lokala åtgärdsprogram (LÅP) för god vattenstatus. I åtgärdena beaktar man möjligheten att stärka och utveckla den biologiska mångfalden genom aktiva val i utredningsskedet. Vid drift- och underhåll av dagvatten-anläggningar beaktas också möjligheterna att stärka den biologiska mångfalden.

Bolaget samverkar med staden inom ramen för Handlingsplan för klimatanpassning där bland annat behov och åtgärder för att minska konsekvenserna av skyfall eller samhällsstörande regn diskuteras. För att minska samhällsstörningarna behövs ofta en kombination av åtgärder där åtgärder som faller inom bolagets ansvar identifieras och läggs in i bolagets underhålls- och investeringsplaner. I åtgärderna beaktas möjligheten att öka den biologiska mångfalden.

Vid Bornsjöegendomarna arbetar bolaget kontinuerligt och aktivt med att gynna biologisk mångfald. Det tillsammans med att skydda vattenkvaliteten i Bornsjön är en av grundpelarna i avdelningens arbete. Under första tertialen har det tagits fram en koldioxidrapport för skogen, det har även tidigare tagits fram en skogsstrategi som färdigställts under perioden.

Framtagen skogsstrategi ska bidra till att öka den skogliga tillväxten med syftet att binda större andel koldioxid samt näringsämnen, men samtidigt öka den skötselmässiga variationen så att flera skogsskötselmetoder tillämpas. Detta dels för att möta den utmaning som ett förändrat klimat medför, dels då det har visat sig nödvändigt för att kunna bibehålla vissa typer av naturvärden i produktionsskogen. En ökad trädslagsvariation i skogslandskapet och ett ökat inslag av hyggesfria skötselmetoder (såsom luckhuggning, blädning, överhållen skärm) alternativt naturlig föryngring är exempel på sådana anpassningar som i framtiden kan användas. Under perioden har skog gallrats ur runt badplats för att öka de rekreativa värden som finns, samt för att främja friluftsliv vid sjön Tullan. Sådnen har under tertialen inte kommit igång ännu, men enheten har inga ytor som är obesådda. Jordbruket på Bornsjön har betydelse utifrån flera olika perspektiv såsom livsmiljö för värdefulla arter, kulturmiljövärden samt att den bidrar med ytterligare ekosystemtjänster. Genom förvaltningen av Bornsjön, både T1 men hela året, bidrar avdelningen till det rika djurliv som finns inom naturreservatet. Sjöarna, våtmarkerna och de anlagda viltvattnen har stor betydelse för djurlivet bland annat häckningsplatser och rastplatser för en mängd fågelarter. Skogsbruket som bedrivs inom Bornsjön bedrivs under stort hänsynstagande till naturvård och friluftsliv.




Skogsbruket på Bornsjöförvaltningen bedrivs långsiktigt primärt med hänsyn till vatten-kvalitén. För att säkerställa den biologiska mångfalden arbetar Bornsjön kontinuerligt med att göra väl tilltagna kantzoner mot sjöar och vattendrag. Vidare har enheten under tertial1 arbetat med frihuggning av naturvärdesträd, ekar och solitära tallar. Frihuggning är när utrymme skapas för krona hos träd eller planta genom att intillstående träd och respektive plantor avlägsnas. Vidare skapas och bevaras död ved i skogen för att ge livsutrymme åt mikro-organismer och insekter i form av faunadepåer. Inom skogsbruket utförs även åtgärder såsom att skapa skogsbryn och gläntor för att öka mångfalden av växter och djur, hög andel lövskog främjas, sittpinnar placeras ut för att gynna rovfåglar och ekar borras för att gynna solitära bin. Det sker även riktade och situationsanpassade samverkansåtgärder och dialoger sker löpande med intressenter och närboende i syfte att upprätthålla en förståelse för skogens förutsättningar i området. Samverkan sker även regelmässigt med jordbruksarrendatorer och Försvarmakten som ansvarar för övningsaktiviteten vid Vällinge skjutfält.


Bolaget främjar och stöttar befintligt friluftsliv i området för rekreation där påverkan på Bornsjöns vattenkvalitet är ringa så som att färdigställa ytterligare delar av naturstigarna i området och tillgängliggöra detta på naturkartan. Även runt avdelningens andra anläggningar främjar avdelningen den biologiska mångfalden genom att bevara och främja det djur och naturliv som är såväl i som runt anläggningarna.

Som ett led att bidra till ökad biologiska mångfald och kommer bolaget till exempel i investeringsverksamheten under året bland annat att utifrån den checklista och förslag på åtgärder för olika platser som tillhandahålls av miljöförvaltningen titta på lämpliga åtgärder i de enskilda projekten. Exempel är de lokala åtgärdsprogram, LÅP-projekt, där åtgärder för att öka den biologiska mångfalden görs genom att till exempel lämna kvar träd, stubbar och kvistar, sandhögar mm till humle- och groddjursbo. Artinventeringar görs alltid i dessa projekt för att ta hänsyn till och gynna den biologiska mångfalden på platsen. Informations-träff planeras till hösten 2024 där miljöförvaltningen bjuds in för att prata om åtgärder för biologisk mångfald och de interna rutinerna för det presenteras. Framtagande av rutiner pågår i dagsläget. Alla projekt i tidigt skede har som målsättning att ha så lite inverkan på befintlig miljö som möjligt genom att exempelvis sträva mot att

undvika ledningsflyttar samt förespråka öppna dagvattenlösningar i projekt där så är möjligt.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
<p> Utreda gränssnitt mellan skyfallslösningar och dagvattenlösningar samt aktivt söka möjliga externa finansieringskällor</p>	<p> Genomföra utredning om gränssnitt mellan skyfallslösningar och dagvattenlösningar. Göras i samverkan med trafikkontoret.</p> <p><b>Analys</b> <i>Stockholm Vatten och Avfall leder ett projekt som syftar till att hitta både ansvarsformer och tekniska principer för kombinerade dag- och skyfallsanläggningar. Det är aktiviteterna 10 och 12 i Handlingsplanen för klimatanpassning som tas omhand i projektet. Arbetet har påbörjats. Bland annat har prioriterade anläggningsslag valts ut; torr damm, damm med permanent vattenspegel och magasin, vilka ska studeras. Arbetsgruppen har saknat representation från stadsdelsförvaltningarna fram till nyligen, vilket gör att projektet avvaktat med ansvarsfrågorna. Förankring görs tillsvidare individuellt av deltagarna i respektive organisation då en stadsgemensam styrgrupp saknas för klimatanpassningsarbetet som helhet.</i></p> <p> Söka extern finansiering om möjligt, av skyfallslösningar och dagvattenlösningar.</p> <p><b>Analys</b> <i>Aktiviteten planeras att göras efter att möjligheterna för extern finansiering har undersökts, vilket planeras att ske efter sommaren. Extern finansiering i form av LOVA-bidrag har hittills sökts för fällning av fosfor i Drevviken.</i></p> <p> Undersöka möjligheterna till extern finansiering av skyfallslösningar och dagvattenlösningar.</p> <p><b>Analys</b> <i>Arbetet med denna aktivitet planeras att starta efter sommaren. Möjligheten till extern finansiering har hittills undersökts för restaureringsåtgärder i sjöar.</i></p>
<p> Verka för att den egna verksamheten bidrar till stärkt biologisk mångfald vid arbeten och återställande av mark</p>	<p> Öka kunskapen i verksamheten om alternativa, rimliga åtgärder för att stärka biologisk mångfald i enskilda projekt</p> <p><b>Analys</b> <i>Arbetet fortgår. Föreslagna platser och åtgärder för att öka den biologiska mångfalden finns som GIS-lager och används vid projektutredning och planering. Dialog med Stadsdelsförvaltningar och Miljöförvaltningen pågår för att informera och samordna åtgärdsarbetet för biologisk mångfald. Utbildning planeras genomföras på avdelningen Investering efter sommaren, i syfte att öka kunskapen om bolagets biologiska mångfaldsarbete. Även mallarna för investeringsärende ses över för att särskilt belysa och poängtera vikten av arbetet med dessa åtgärder för medarbetare och beslutsfattare.</i></p>

Aktiviteter	Analys
 <p>▶ Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras</p>	<p>En projektplan är under framtagande av kommunstyrelsen och projektet planeras att pågå under senvåren och hösten. Inom bolaget pågår ett arbete för att öka samarbetet och samverka kring klimatanpassning.</p>
 <p>▶ Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen och trafiknämnden utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar, samt ha beredskap för kommunikationsinsatser gentemot invånare</p>	<p>Uppdraget att utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar är en fortsättning av arbetet med att utreda ansvarsgränser och rutiner för kommunikation vid skyfall enligt ägardirektiv 2023 där syftet är att tydliggöra kontaktvägen in till staden för att göra det enkelt för stockholmaren om de drabbas av skyfall eller kraftiga regn med översvämningar som följd. Uppdraget pågår.</p>
 <p>▶ Stockholm Vatten och Avfall AB ska ta fram en skötselplan för bolagets skog och mark runt Bornsjön med fokus på att säkra dricksvattenkvaliteten, binda mer koldioxid i skog och mark, exempelvis anläggande av våtmarker, stärka den biologiska mångfalden, samt skapa rekreativa värden</p>	<p>Bornsjön har under T1 tagit fram en koldioxidrapport för skogen. Det har även tidigare tagits fram en skogsstrategi som färdigställts under T1 och ska fastställas. Framtagen skogsstrategi ska bidra till att öka den skogliga tillväxten med syftet att binda större andel koldioxid samt näringsämnen, men samtidigt öka den skötselmässiga variationen så att flera skogsskötselmetoder tillämpas. Detta dels för att möta den utmaning som ett förändrat klimat medför, dels då det har visat sig nödvändigt för att kunna bibehålla vissa typer av naturvärden i produktionsskogen. En ökad trädslagsvariation i skogslandskapet och ett ökat inslag av hyggesfria skötselmetoder (såsom luckhuggning, blädning, överhållen skärm) alternativt naturlig föryngring är exempel på sådana anpassningar som i framtiden kan användas.</p> <p>Under T1 har skog gallrats ur runt badplats för att öka de rekreativa värden som finns, samt främja friluftsliv vid sjön Tullan. Sådden har under T1 inte kommit igång ännu, men enhet har inga ytor som är obesädda.</p> <p>Jordbruket på Bornsjön har betydelse utifrån flera olika perspektiv såsom livsmiljö för värdefulla arter, kulturmiljövärden samt att den bidrar med ytterligare ekosystemtjänster. Genom förvaltningen av Bornsjön, både T1 men hela året, bidrar avdelningen till det rika djurliv som finns inom naturreservatet. Sjöarna, våtmarkerna och de anlagda viltvatten har stor betydelse för djurlivet bland annat häckningsplatser och rastplatser för en mängd fågelarter.</p> <p>Skogsbruket som bedrivs inom Bornsjön bedrivs under stort hänsynstagande till naturvård och friluftsliv. Skogsbruket på Bornsjöförvaltningen bedrivs långsiktigt primärt med hänsyn till vattenkvaliteten. För att säkerställa den biologiska mångfalden arbetar Bornsjön kontinuerligt med att göra väl tilltagna kantzoner mot sjöar och vattendrag.</p>

Aktiviteter	Analys
	<p>Vidare har enheten under T1 arbetat med frihugning av naturvärdesträd, ekar och solitära tallar. Frihugning är när utrymme skapas för krona hos träd eller planta genom att intillstående träd och respektive plantor avlägsnas. Vidare skapas och bevaras död ved i skogen för att ge livsutrymme åt mikroorganismer och insekter i form av faunadepåer.</p>
<p> Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall</p>	<p>Trafikkontoret har satt igång arbete med att ta fram underlag inför åtgärdsplanarbetet. Stockholm Vatten och Avfall har meddelat sin kommande representation i arbetet med de tre utvalda åtgärdsplanerna och de planerade arbetet bedöms starta inom kort.</p>

### 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar






Bolaget har under många år löpande arbetat med att fasa ut fossila drivmedel från bolagets fordonssflotta. Bolagets personbilar och lastbilar använder förnyelsebart bränsle till 94 procent idag. Bolaget har endast elbilar i bilpoolen. I fordonsarbetet ingår även att säkerställa att bolaget inte har flera fordon än vad som krävs.

Bolaget har tagit fram upphandlingskrav för att minska fossila drivmedel i leverantörsled. Dessa krav kommer att implementeras i bolagets kategoristyrningsarbete, vilket innebär att dessa krav säkerställs i upphandlingar rörande fordon, maskiner och transport.

Bolaget fortsätter att sträva efter att ha en relativt hög andel schaktfritt byggande vilket får positiv effekt både på framkomlighet och utsläpp då schakter och tillhörande avstängningar minskar i andel.

Bolaget har gjort en första överskådlig inventering av bolagets andel av parkeringsplatser med laddinfrastruktur. Av bolagets 350 parkeringsplatser är cirka 55 laddplatser.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
<p>  Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur</p> <p><b>Analys</b> En första överskådlig inventering har genomförts. Under våren ska bolaget se över möjligheter till utökning av laddplatser.</p>	16 %	30 %

Aktiviteter	Analys
 <p>Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB utreda förutsättningarna för en infrastruktur för distribution av flytande biogas (LBG) till sjöfarten på Stadsgårdskajen, varifrån en fossilfri färjetrafik till Åbo planeras</p>	<p>Aktivitet drivs av Stockholms Hamn AB.</p>

## 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer



### *Rent vatten*

Bolaget producerar dricksvatten och renar avloppsvatten till cirka 1,5 miljoner Stockholmare med Stockholmarnas hälsa i fokus. Dricksvattnet skall alltid vara hälsosamt och rent och minst uppfylla Livsmedelsverkets krav på dricksvatten. Det renade avloppsvattnet skall minst uppfylla kraven i miljötillståndet och slammet skall uppfylla REVAQ-certifieringen för spridning på åkermark.

Verksamheten ansvarar för industritaxan och tillsyn av verksamheter (stora infrastruktur-projekt, industrier och företag) och säkerställer att villkor och gränsvärden efterlevs. Under första tertialen har löpande tillsyn skett bland annat på förbifarten, Förvaltning för utbyggd tunnelbana, Stockholms Framtida Avloppsrening, industriområden och särskilda verksamheter.

Bolaget arbetar aktivt under 2024 med att kontrollera alla inköp av produkter att dessa följer de krav som ställs samt att fasa ut U- och R-ämnena.

Dricksvattendirektivet och dricksvattenföreskrifterna trädde i kraft 2023 och implementering av nya gränsvärden, förändrad rapportering med mera sker fram till 2026. För dricksvatten-produktionen på bolaget innebär detta att reduktion av PFAS kommer att behöva ske vid Lovö vattenverk och troligen även vid Norsborg vattenverk då Mälaren ligger strax över kommande gränsvärden. Vid Lovö byggdes snabbfilter om till kolfilter vilka togs i drift under 2023, vilka har en mycket god reduktionsförmåga avseende PFAS. Gångtid och drift har påbörjats under tertial 1 att optimeras och kommer att utvärderas under hela 2024. Parallellt med detta genomförs utredningar för PFAS reduktion på den andra halvan av produktionen vid Lovö samt möjligheterna på Norsborg. Val av reningsteknik kommer att ske i flera steg där steg ett som pågår innebär en rening som går att genomföra i befintlig anläggning med liten inverkan på produktionen och är snabb att installera. Steg två är att bygga om eller på sikt bygga nytt för att långsiktigt säkra och effektivisera PFAS reningen med avseende på gångtid och driftkostnad. Steg två kräver dock större ingrepp i befintliga anläggningar alternativt stora tillkommande byggnationer vilket har en betydligt längre genomförande tid än till 2026.

Arbetet med att bygga ut och bygga om Henriksdals reningsverk fortsätter där fler och fler linjer med membranrening byggs om. Under tertial 1 2024 har bolaget startat igång en ny sektion, *Mottagning SFA*, för att säkerställa en effektiv och ordnad mottagning från projekt till verksamhet.

Bolaget genomför åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus och för att få upp takten i genomförandet. Vidare arbetar bolaget också enligt färdplanen för tillskottsvatten med att minska mängden tillskottsvatten i ledningsnätet. Det medför både mindre risk för bräddningar av orenat avloppsvatten och att mindre vatten leds till renings-verken vilket är positivt för deras processer.

Recipientkontroll och dricksvattenkontroll genomförs vilket innebär att bolaget har funktioner som kontinuerligt arbetar med insamling av data och analys av både recipienters status och dricksvattnets status. För dessa funktioner är de skadliga, svårnedbrytbara och hormonstörande ämnena viktiga att följa och bevaka.

I den ständigt löpande förvaltningen av ledningsnätsanläggningen arbetar bolaget med att bland annat utreda och åtgärda felanslutningar, minska risken för bräddningar genom spolning och rensning av ledningar och pumpar och att förnya ledningar. Detta arbete leder till mindre risk för oönskade utsläpp som påverkar omgivningen negativt och bidrar till en tryggare leverans av vattentjänster.

#### *Avfallshantering*

Bolaget utvecklar tjänster och system i syfte att öka utsortering, återanvändning och en miljöriktig avfallshantering.

Ökad biologisk behandling av källsorterat matavfall innebär både en ökad resurseffektivitet och en minskad miljöbelastning. Det finns därmed en stor potential i att matavfall sorteras ut från övrigt avfall så att det kan bli biogas och biogödsel. Under 2024 fortsätter arbetet bland annat genom kommunikativa insatser för att öka matavfallsinsamlingen.

Eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm, med utsortering av fraktionerna matavfall, plast samt magnetisk och ickemagnetisk metall, kommer årligen eftersortera cirka 150 000 ton restavfall från hushållen. Den bästa sorteringen görs av oss människor. Trots detta hamnar stora mängder återvinningsbara fraktioner i restavfallet. Som exempel bedöms cirka 65 procent av förpackningsplasten i Stockholm hamna i restavfallet. Genom att sortera ut återvinningsbara fraktioner bidrar anläggningen till en minskning av mängden restavfall som går till förbränning samt minskar andelen plast i det avfall som förbränns.

#### *Kommunikation*

Tillsammans med aktiv kommunikation och miljöstyrande taxa verkar bolaget för att få stockholmarna att minimera sitt avfall, medverka till återbruk och sortera sitt avfall på bästa sätt utifrån avfallshierarkin. Bolaget strävar efter att flytta avfallet högre upp i avfallstrappan med målet att så lite avfall som möjligt ska uppstå, och det som ändå uppstår ska tas omhand så resurseffektivt som möjligt. Bolaget arbetar aktivt med en nära och proaktiv kommunikation för att påverka beteende för en miljöriktig och hållbar vattenanvändning, samt förflytta stockholmarna uppåt i avfallstrappan.

Bolaget arbetar aktivt med uppströms och nedströmsfrågor och vilket fortsatt under terial1 2024. Mälaren är den huvudsakliga dricksvattentäkten där ett aktivt arbete med att dels löpande synliggöra Mälaren som dricksvattentäkt dels insatser av mer punktvis karaktär genom exempelvis informationskampanjer eller yttranden.

Sedan många år tillbaka arbetar bolaget och avdelningen med att lära och uppmuntra stockholmarna till ett gott beteende och inte slänga ovidkommande material och ämnen i avloppet. Under åren har detta gett effekt exempelvis genom att kadmium och silver nästan inte förekommer i avloppsvattnet. Under första tertialen 2024 har arbete initieras avseende en kampanj om "monsterfamiljen" och arbetet med att nå ut kommer att fortsätta genom såväl riktade kampanjer till industrier och mer generella till allmänheten.


Bolaget arbetar med strategiska frågor kopplat till tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionshinder tillsammans med AB Stokab och Stockholms hamn AB genom ett funktionshinderråd tillsammans med berörda funktionshinderorganisationer. Under perioden har rådet getts möjlighet att lämna remissvar på Avfallsplanen.




Bolaget är lyhörda och har stockholmarna i fokus, för dialog med olika målgrupper för att förstå deras behov och utvecklar bolagets tjänster och kommunikation.



Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
 <p>Arbeta med åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster för att uppnå god ekologisk och kemisk status och prioritera åtgärder som bidrar till stadsutveckling</p>	<p> Lämna över fem åtgärder från de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus till genomförande.</p> <p><b>Analys</b> Målet om att överlämna fem åtgärder på år till genomförande kan nås men flera osäkerhetsfaktorer finns. Bland annat är åtgärdsförslagen komplexa och de tekniska utmaningar som framkommer under utredningsskedet kan göra att det inte går att starta investeringsprojekt för alla utredda åtgärder.</p> <p>För att kunna öka takten i arbetet görs under året en förstärkning av antalet medarbetare som arbetar med att utreda och lämna över åtgärder från lokala åtgärdsprogram</p>
 <p>Bidra med expertis inom sjörestaurering vid genomförandet av lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus</p>	<p> Bidra med expertis vid sjörestaurering på uppdrag av Exploateringskontoret.</p> <p><b>Analys</b> Stockholm Vatten och Avfall bidrar med expertis vid sjörestaurering på uppdrag av exploateringskontoret. Till sommaren 2024 är fortsatt fällning av fosfor i Drevviken planerad.</p>
 <p>Utreda möjlighet och förutsättningar för att installera läkemedelsteknik vid Henriksdals reningsverk för att möta kommande lagkrav</p>	<p> Ta fram en första rapport kring övergripande förutsättningar för att installera läkemedelsteknik och förslag till vidare utredningar och fördjupningar.</p> <p><b>Analys</b> Bolaget har påbörjat delprojekt med provtagning och recipientbedömning för att veta mer om förutsättningarna för Henriksdal, provtagning kommer att pågå hela 2024. Sammanställning görs i början av 2025 när alla analysresultat finns tillgängliga.</p> <p>Arbetet med övriga delmoment är precis påbörjat. Nästa steg är arbete med en plan som ska resultera i en plan för kommande förstudie inkl. vilka vidare utredningar som behövs. Sedan behöver avdelningen identifiera grova förutsättningar fram till juni och därefter vidare utredningar under 2024/2025.</p> <p>En teknikscreening med förslag på tekniker som skulle kunna få plats på Henriksdal har påbörjats och kommer sammanställs i en rapport innan 2024 är slut.</p>
 <p>Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet</p>	<p> Utarbeta förslag till plan samt sammankalla till en arbetsgrupp i bolaget för att säkerställa att en bred analys av bolagets arbete genomförs och vars uppdrag är att föreslå och arbeta med förbättringsåtgärder.</p> <p><b>Analys</b> Planering pågår för att ta fram en plan för Agenda 2030 arbetet i bolaget. Framtagande av plan kommer att koordineras med planen för miljöprogrammets åtgärder.</p>



Indikator	Periodens utfall	Årsmål
 Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen <b>Analys</b> <i>Tre förnyelseplansprojekt har avslutats i år. Av dem har två byggvarubedömts enligt gällande rutin. Av pågående projekt följer i stort sett 100 procent av förnyelseplansprojekten BVB-rutinen.</i>	67 %	50 %

Aktiviteter	Analys
 Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utreda möjligheten att införa en progressiv taxa på vatten i syfte att minska förbrukningen och framtida investeringsbehov	Utveckling av taxan sker kontinuerligt i arbetet med Färdplan VA-taxa 2025. Just nu ses möjligheterna över för att differentiera intäkterna i grannkommunsaffären. Bolaget ser över vad progressiv taxa kan innebära som i ett första skede öka andelen av den rörliga andelen av VA-taxan. Stockholm stad kommer bjudas in till möte T2/T3 för en dialog.
 Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten	Aktiviteten leds av Stockholms Hamn AB.
 Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram ett investeringsprogram för utredande och genomförande av åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster i enlighet med gällande dagvattenavtal och under 2024 söka avsätta medel i central medelsreserv för genomförande av åtgärder	Stockholm Vatten och Avfall samarbetar sedan årsskiftet med trafikkontoret i utformningen av ett investeringsprogram för kommande år. Tillsammans har parterna utarbetat förslag till övergripande målsättning för programmet samt process för framtagande. Ett projekt är initierat som syftar till att gemensamt ta fram typritningar för regnbäddar avsedda för rening av dagvatten, något som tidigare inte har funnits och som har hindrat arbetet. Trafikkontorets målsättning är att kunna bygga en pilotanläggning under 2024.  Bolaget har under våren rekryterat medarbetare som ska arbeta med åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster i syfte att under kommande år kunna implementera åtgärderna i programmet.

### 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

#### 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Bolaget arbetar för att leverera långsiktigt hållbara vattentjänster. En viktig del i det är att skapa förutsättningar för en lång planeringshorisont där behoven är kända. Målsättningen är att arbetet ska leda till en effektiv verksamhet och arbetssätt skapas som möjliggör god resurshushållning, en tillitsbaserad styrning, kända investeringsbehov och en pålitlig leverans.

Bolaget arbetar för att hålla budgeterade kostnadsramar, vilket är av stor vikt med anledning av det ekonomiska läget och tillkommande krav. Bolaget arbetar aktivt för att nå en så hög effektivitet som möjligt i bolagets verksamhet för att därmed nå kostnadseffektivitet i bolaget som stort.

Uppgifter inom kommunens avfallsansvar som inte får lämnas över till bolag åligger Avfallsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd. Inom ramen för Avfallsnämndens ansvar återfinns beredning av avfallstaxan. Avfallstaxan revideras årligen. I taxans förändring ligger bland annat kostnadsdrivande lagförändringar såsom insamlingsansvaret för förpackningsmaterial samt ambitionshöjningar såsom fler utsorterade fraktioner, förbättrande och mer miljöriktiga behandlingsmetoder, ökad service och fler återbrukstjänster.

Taxan är differentierad vilket innebär att den styr mot en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering, goda arbetsmiljöförhållanden och ökad sortering. Genom detta premieras utsortering, goda hämtningsförhållanden med bra arbetsmiljö och effektiva hämtningsmetoder. Taxan är utformad så att det ger stor effekt om man sorterar sitt avfall. Om hushållen sorterar ut allt matavfall och alla förpackningar kan de minska sina kostnader, exempelvis genom längre hämtningsintervaller och minskade vikter/volymer.


Avfallshanteringen blir dyrare när staden ställer om till mer hållbara flöden. De avfallslösningar som erbjuds idag är väsentligt bättre för människa och miljö än de historiska. Bolaget utvecklar tjänster, förbättrar servicen och samlar in och behandlar fler fraktioner i syfte att återbruka och återvinna allt mer. I dag arbetar bolaget för att mer ska gå till återbruk, användas i cirkulära flöden eller återvinnas. Ett ansvarsfullt omhändertagande kostar mer och det är idag självklart att ta ett större ansvar för en hållbar stad.

Avfallsbolagets intäkter utöver taxan utgörs till stor del av materialintäkter (metall och wellpapp). Världsmarknadspriset på materialet avgör storleken på intäkten. Utöver detta erhålls avgifter för företag vid avlämning av grovavfall. Vidare infördes under 2023 ett samarbete med SÖRAB för att möjliggöra kommunöverskridande besök på ÅVC vilket genererar en intäkt för bolaget utanför taxan. Ett arbete pågår för att även införa motsvarande kvittningsystem för kommunerna söder om Stockholm.

EU-kommissionen har lagt fram ett omfattande program i och utanför EU, inom ramen för detta program sammankopplas ekonomi- och hållbarhetsstyrning. Ingående delar kommer att påverka bolagets verksamhet, det avser till exempel CSRD<sup>26</sup>, CSDDD<sup>27</sup> och EU-Taxonomi<sup>28</sup>. Stockholms stad har nu beslutat att CSRD ska rapporteras på koncernnivå, ej på bolagsnivå. Detta innebär att bolaget nu ingår i stadens gemensamma projekt för att implementera CSRD.

Bolaget har ett pågående arbete för att öka kalkylsäkerheten. Under perioden har kalkyl-projektet tagit fram en kalkylmall som lanserats som pilot för utredningsfasen, i samband med framtagande av kalkyler inför inriktningsbeslut. Vidare har bolaget tagit fram en tillsvidare-metodik för beräkning av kända risker i inriktningsbesluten. Metodiken testas och utvärderas i nära samarbete med kalkylprojektet inför kommande lansering av kalkylmall och risk-metodik.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
 <p>Arbeta för att motverka behov av taxeökningar</p>	<p> Fortsätta se över våra finansieringsmöjligheter och externa affärer i syfte att säkerställa en hållbar finansiering av verksamheten över tid.</p> <p><b>Analys</b> <i>För bolagets stora kunder som köper dricksvatten och tjänsten avloppsrening, såsom våra grannkommuner, pågår ett arbete med att se över både avloppsavtalen och dricksvattenavtalen för att säkra affären tydligare framåt.</i></p>
 <p>Delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför</p>	<p> Delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför.</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget deltar i arbetet med Digital Futures.</i></p>
 <p>Delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH samt samverka med andra forskningsinstitutioner</p>	<p> Representera bolaget i stadens digitaliseringsarbete i enlighet med stadens kvalitetsprogram.</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget deltar med representanter i Kvalitetsnätverk, IT-nätverk och Innovationsnätverk anordnade av stadsledningskontoret.</i></p>
 <p>Fortsätta arbetet med att på sikt återta delar av sophämtningen i egen regi</p>	<p> Fortsatt utredning av egen regi inom insamlingsverksamheten med fokus på samhällsviktig funktionalitet</p> <p><b>Analys</b> <i>Frågan om egen regi har utretts igen med fokus på samhällsviktig funktionalitet. Arbeta pågår för ett övertagande i egen regi av insamling av avfall i storbehållare i fyra delområden från den 1 april 2026.</i></p>
 <p>Förstärka sin projektstyrning, kostnadsuppföljning och ekonomiska återrapportering till bolagsstyrelse och ägare</p>	<p> Ta fram modell för livscykelkostnadsanalys</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget har för avsikt att under året få en samlad bild av pågående arbeten och en plan för hur bolagets arbete bör fortgå.</i></p>
 <p>Utreda möjligheterna att återta delar av återvinningscentralerna i egen regi</p>	<p> Utreda egen regi ÅVC med fokus på samhällsviktig funktionalitet</p> <p><b>Analys</b> <i>En förstudie genomfördes under tertialet. Bolaget planerar att redovisa uppdraget till styrelsen under juni 2024.</i></p>

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
 Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut  <b>Analys</b> <i>Under perioden har inga genomförandebeslut över 300 mnkr fattats.</i>		100 %

### 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb



Stockholm Vatten och Avfall arbetar proaktivt för att ge fler stockholmare som står långt från arbetsmarknaden möjlighet till jobb, detta gör avdelningen genom en rad aktiviteter.

Bolaget har tillsammans med branschorganisationen Svenskt Vatten och andra branschparter påbörjat ett arbete med att ta fram ett branschöverskridande traineeprogram. Programmet syftar till att accelerera kompetensen hos nyexaminerade ingenjörer genom att kandidaterna får tjänstgöra hos olika arbetsgivare inom branschen under traineeperioden. Satsningen gäller i nuläget för Stockholmsregionen men ambitionen är att vidareutveckla konceptet på nationell nivå. Samarbetet avser en långsiktig satsning.

Ett led i att öka intresset för och kunskapen om branschen och i förlängningen säkra kompetensförsörjningen är att erbjuda ungdomar feriejobb och tillhandahålla praktikplatser. För att öka andel ferieungdomar och praktikanter och underlätta mottagandet på de olika enheterna inom bolaget bistår avdelningens HR-funktion med administration såsom annonsering, avtal, intyg, beställning av arbetsutrustning och behörighet samt bolagsgemensamma aktiviteter som dels avlastar verksamheterna dels skapar god inblick i fler av bolagets verksamhetsområden och yrkesroller. Det övergripande syftet är att stimulera till studieval inom bolagets kritiska kompetensområden.

#### *Näringslivspolitik*

Bolaget har tagit del av Stockholms stads näringslivspolitik och tillämpar denna i den löpande verksamheten. Det görs exempelvis genom att

Följa beslutad inköbspolicy samt kompletterande styrande dokument inklusive bolagets riktlinjer för inköp såsom att anbud och anbudsgivare behandlas objektivt så att konkurrens sker på lika villkor enligt branschstandard och praxis. Affärsmässighet genomsyrar bolagets inköpsarbete och bedrivs på ett sätt som tillvaratar konkurrensmöjligheter och motverkar korruption.

Kommunikation till medborgare, kunder, företag och allmänhet så effektiv, begriplig och tillgänglig som möjligt. Bolaget arbetar med flera kanaler för att kunna nå ut med budskap.



Erbjuda samma service till alla som nyttjar bolagets tjänster. Där staden byggs ut finns också Stockholm Vatten och Avfall med och erbjuder anslutning för vatten och avlopp samt avfallshantering enligt riktlinjerna för bolagets verksamhetsområde.





Säkerställa kompetensbaserad rekrytering och att bolagets medarbetare kompetensutvecklas utifrån verksamhetens och omgivningens krav. Att relevant kompetens inom bolaget finns är en förutsättning för utveckling och för att bolaget ska kunna möta de samhälls- och hållbarhetsutmaningar som bolaget står inför.

#### *Kompetensförsörjning*

Upplevelsen är att det är svårt att rekrytera personal med rätt kompetens och erfarenhet varför arbetet med erbjuda praktikplatser och feriepraktik är en viktig del för att skapa ett intresse för den

bredd av arbetsuppgifter som förekommer inom avdelningen. Ett lärlingsprogram pågår för till exempel rörläggare. Programmet är tvåårigt och syftar till att möta pensionsavgångar.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
 I ökad utsträckning tillgängliggöra arbetsplatser genom sociala krav i stadens upphandlingar	<p> Utreda förutsättningarna för sysselsättningskrav inom våra olika inköpsområden (kategorier).</p> <p><b>Analys</b>  <i>Bolaget tillämpar kommunfullmäktiges riktlinjer vad gäller sysselsättningskrav och använde dialogmodellen i samtliga bolagets upphandlingar av byggentreprenader och tjänster. Härutöver har bolaget under ett par års tid haft ett pilotprojekt inom byggentreprenadprojekt SFA där krav ställts på ett visst antal visstidsanställningar och praktikplatser. En tät dialog med arbetsmarknadsförvaltningen förs inom det pilotprojektet. Tyvärr finns det stora utmaningar sysselsättning på detta sätt och resultatet är sämre än förväntat.</i></p> <p><i>Under 2024 kommer bolaget därför att utreda förutsättningarna för sysselsättningskrav inom andra områden än byggprojekten. Utredningarna kommer att genomföras av respektive kategoriteam.</i></p> <p><i>Bolaget har även ställt långtgående krav i upphandlingen av städning av återvinningscentraler där leverantörerna fick mervärde för hur många personer de kunde sysselsätta. I det avtalet har bolaget nu 30 procent av de anställda som står långt från arbetsmarknaden.</i></p>

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb <b>Analys</b> <i>Inför sommarperioden har bolaget anmält 30 ferieplatser till staden. Bolaget kommer även under höstlovet erbjuda</i>	30 st.	25 st.
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb <b>Analys</b> <i>Bolaget tillhandahåller stående platser för Stockholmsjobb på Bornsjön. Fler platser förväntas erbjudas under året.</i>	5 st.	5 st.

### 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med



Bolaget har ett ägardirektiv under mål 3.6: Inventera hur bolaget kan bidra inom Fokus Järva. Det arbetet pågår. Vidare arbetar bolaget med planering för bolagets deltagande i Järvaveckan som ger bolaget en bra möjlighet att kommunicera och motivera till hållbara val som till exempel Återbruket Rinkeby samt varför man inte ska spola ner fett i avloppet.

### 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb



Bolaget arbetar aktivt med att utveckla ledarskapet genom att kontinuerligt tydliggöra och följa upp förväntningarna på samtliga ledare samt erbjuda relevanta utvecklingsinsatser. I bolagets ledarstrategi framgår det att ledarskapet ska präglas av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Ledarstrategins intentioner återkommer såväl i chefsintroduktion som i bolagets ledarprogram.

Vidare arbetar bolaget kontinuerligt med att utveckla ett aktivt medarbetarskap och levandegöra bolagets personalpolicy genom att omsätta den i konkreta aktiviteter. Policyn belyser vikten av alla medarbetares ansvarstagande, delaktighet och möjlighet till lärande, utveckling och inflytande i arbetet, samt en hälsosam och säker arbetsmiljö där alla behandlas på samma respektfulla sätt. Samtliga medarbetare och ledare introduceras till policyn och avdelningen följer årligen upp hur väl medarbetare och ledare förhåller sig till policyn, dels genom enkäter dels genom uppföljning av bland annat mål- och resultatsamtal.

Bolaget samverkar regelbundet med fackliga representanter och skyddsorganisationen för att få till sig input kring medarbetarupplevelsen innan viktigare beslut fattas som kan komma att påverka medarbetarnas förutsättningar i arbetet.

Bolaget kommer att implementera stadens riktlinje för chefsstruktur på bolagsnivå.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Aktivt Medskapandeindex <b>Analys</b> Bolaget har fortsatt högt resultat i medarbetarundersökningen, dock var ambitionen att målet skulle öka.	82	83
Sjukfrånvaro <b>Analys</b> Bolaget förhåller sig väl till målet om 3,5 procent.	2,8 %	3,5 %
Sjukfrånvaro dag 1-14 <b>Analys</b> Korttidsfrånvaron är något högre än beräknat då många medarbetare drabbats av förkylning och influensa under årets första månader	1,86 %	1,5 %

### 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Arbetsätt för bolagets systematiska riskhantering har testats genom en pilot under 2023 och kommer att utvärderas under 2024. Arbetsättet kommer att utvärderas med utgångspunkt i att fungera så effektivt som möjligt kopplat till framtagande av risk- och sårbarhetsanalys (RSA), väsentlighets- och riskanalys (VoR) och internkontrollplan.

I enlighet med stadens krav driver bolaget ett fortsatt arbete med krisberedskap och civilt försvar. Detta arbete utgår från de risk- och sårbarhetsanalyser som tar hänsyn till både fredstida kriser och situationer av höjd beredskap (krig och/eller krigsfara), på så sätt ökar beredskapen och förmågan att hantera både kris och krig.

Vidare fortsätter det kontinuerliga förbättringsarbetet med bolagets krishantering, detta genom årliga övningar samt kontinuerliga utbildningar. Bolaget har även ett systematiskt arbete där varje krishantering utvärderas med slutsatser och förbättringspunkter. Under perioden har arbetet med att ta fram en plan för att hantera kritisk geodata under en kris påbörjats.

Bolaget fortsätter att utveckla krigsledning samt tillhörande krigsplan i enlighet med Stockholms stads direktiv. Bolaget har även i enlighet med Stockholms stads direktiv påbörjat arbetet med civil beredskap, där bolaget är deltagande samt beredskapssektors-ansvariga. Bolaget jobbar aktivt med krigsorganisationen i enlighet med Stockholms stads direktiv.

Bolaget har under 2023 reviderat och uppdaterat flertalet informationssäkerhetsinstruktioner och klassificeringar för att ge ökad säkerhet och tydlighet till medarbetare och därmed stärka bolagets informationssäkerhet.

Bolaget kommer fortsatt att arbeta för att minimera risken för olika typer av cyberattacker. Det pågår testning av ny teknik och utfallet kommer att analyseras innan beslut tas om vidare genomförande.

Under 2024 kommer bolaget fortsatt att tydliggöra roller/ansvar samt slutföra arbetet med Lokal tillämpningsanvisning för informationssäkerhet. Vidare kommer bolaget att arbeta med informationsklassning, behörighetsstyrning samt uppföljning av efterlevnad. Alla medarbetare inom bolaget har ett stort ansvar rörande informationssäkerhet varför medarbetare inom bolaget förväntas genomgå stadens obligatoriska utbildningar, "Informationssäkerhet för medarbetare i staden" samt "Grundkurs i dataskydd".



Dricksvattenproduktionen och avloppsreningen präglas av en hög robusthet som byggts upp under decennier. Som regionens största leverantör av samhällsviktig verksamhet har bolaget ett långgående arbete med risk- och sårbarhetshantering och en mycket god leverans förmåga. Bolaget bygger ut och säkerställer anläggningarnas funktion för att säkerställa dricksvatten produktion och avloppsreningar nu och i framtiden. Bolaget arbetar systematiskt med kritikalitetsanalyser och uppbyggnad av lagerhållning av kritiska reservdelar. Anläggningarna kräver förebyggande underhåll och bolaget strävar efter att det förebyggande underhållet skall vara större än det avhjälpande (akuta). Det säkrar bolagets anläggningar och minskar risken för akuta driftstörningar. Under tertial 1 har det förebyggande underhållet ökat. Resultat för mars 2024 uppgår till 55 procent vilket är en större ökning än 5 procent mot föregående år. Ökningen beror på flera saker. Bland annat så har flera insatser samt optimerat utförandet så att det blir jämnare under året. På Lovö vattenverk, där förebyggande mäts på hela verket, innefattas även fastighet. Lovö har en ny organisation med fastighetsförvaltare, där nya förebyggande ronder har införts som tidigare inte utförts. Det kan bidra till ökningen av förebyggande underhåll. Bolaget arbetar aktivt med förbättring och utveckling av processen, så att förebyggande underhåll ökar.




Implementering av nya dricksvattenföreskrifter fortgår under 2024 där det förutom det provtagningsprogram som löpande görs för att säkerställa dricksvattnet enligt Livsmedels-verkets föreskrifter pågår ett intensivt arbete med att säkerställa dricksvattenkvaliteten i framtiden.



Under tertial 1 har arbetet påbörjats med att ta fram en PFAS strategi för bolaget där PFAS i ett större perspektiv såväl uppströms som nedströms och i miljön behandlas för att på bolaget strategiskt skall kunna arbeta med fråga i samtliga delar av verksamheterna.

Avfallshantering är verksamhet av betydelse för livsmedels- och dricksvattenförsörjningen i både fred och krig. Om avfallshanteringen inte fungerar kan det innebära stora allmänna hälsofaror och påverka en säker livsmedelshantering, till exempel orsaka smitta och göra dricks-vatten otjänligt. I budget anges att staden ska öka sin rådighet över viktiga samhälls-funktioner. Detta kommer särskilt att beaktas vid utredning och planering av egen regi i syfte att säkerställa avfallsverksamheten i händelse av kris och krig.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
 Delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.	 Utreda och föreslå en samlad organisation och plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar. <b>Analys</b> Ansvar har fördelats inom bolaget. Säkerhet ansvarar för kommunalteknisk försörjning och Ledningsnät deltar i Dricksvattenförsörjning.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
 Andel elektroniska inköp <b>Analys</b> Bolaget når målet för andel elektroniska inköp. <b>Stockholm Vatten AB</b> 1 546 156 578 kr av 1 738 684 973 kr = 89% <b>Stockholm Avfall AB</b> 126 024 680 kr av 357 891 431 kr = 35% <b>Totalt</b> 1 672 181 258 kr av 2 096 576 404 kr = 80%	79,76 %	75 %
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts <b>Analys</b> Uppföljning görs av samtliga leverantörer avseende skatt och sociala avgifter. Löpande uppföljning av fakturor och leverans görs av verksamheten. Utifrån beskrivningen av indikatorn blir utfallet alltid 100 procent, detta innebär inte att uppföljning görs av samtliga villkor i samtliga avtal.	100 %	100 %
 Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys <b>Analys</b> Bolaget kommer att genomföra och lämna in RSA enligt Stadens instruktioner.		100 %



### 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Bolaget har ett systematiskt arbete som genomsyrar varje projekt och verksamhetsområde och föregås av noggranna riskanalyser samt åtgärdsplaner för att hålla arbete i offentliga miljöer trygga.

Utöver säkerhetsskydd och verksamhetsskydd återfinns inom bolaget även linjesäkerhet, detta avser misskötsamheter, mindre säkerhetsincidenter och det skydd som implementeras lokalt för att täcka ett säkerhetsbehov ute i verksamheten som inte avser bolagskritiska tillgångar och processer eller ingår i verksamhetens övergripande säkerhetskoncept. Bolaget har utsedda resurser som skapar förutsättningar för linjesäkerheten som utförs av ansvarig verksamhet. Det sker genom att bidra med principer, riktlinjer och rådgivning samt upphandlade ramavtal för säkerhetsteknik och bevakning, som används av verksamheten för att garantera kvalitet och kostnadseffektivitet inom linjesäkerheten och säkerställa att man följer bolagets säkerhetspolicys och riktlinjer.

Bolaget arbetar med frågor som introduktion av nya medarbetare och kompetensutveckling för de som redan arbetar på bolaget. Inom dessa arbeten kommer insatser göras för att utbilda medarbetarna för hur man agerar vid hot, rasism och otillbördig påverkan. I det kontinuerliga arbetsmiljöarbetet ska dessa aspekter beaktas och förebyggande åtgärder identifieras.








Bolaget har infört kategoristyrning inom bolaget och för kategorin Avfall och Bygg och anläggning har riskanalyser genomförts med särskilt fokus på korruption och välfärdsbrottslighet. Arbetet är i ett inledningsskede och under året kommer fördjupade analyser att genomföras samt att aktiviteter, baserat på resultatet av analyserna, kommer att tas fram. Bolaget har under tidigare år även utvecklat hur vi arbetar med uppföljning av avtal där de avtal som bedöms innehålla hög risk följs upp särskilt i samverkan mellan flera professioner inom bolaget. För avfallsområdet innebär detta att majoriteten av avtalen följs upp enligt denna modell.

Vidare har bolaget under tertiäl 1 inlett ett nära samarbete med skatteverket för att utbilda oss och enklare kunna upptäcka oegentligheter. Hittills under året har ett utbildningstillfälle hållits samt en workshop

Bolaget arbetar kontinuerligt med kontroll av samtliga nya leverantörer. Vid upphandling av nya leverantörer kontrolleras att företaget är schyst, betalar skatt och sociala avgifter med mera. Om varor ingår i det som upphandlas och vi bedömer att det finns en risk för överträdelse av mänskliga rättigheter så ställs krav på att leverantören ska ha ett systematiskt arbetssätt för att motverka detta. Krav ställs vidare alltid på ett motverka diskriminering.

Bolaget arbetar kontinuerligt med uppföljning och efterlevande av bolagets uppförandekod. Där till är vattenverken skyddsobjekt vilket medför vissa andra skyddsmekanismer och rutiner. Vidare bidrar även bolaget till socialförvaltningens arbete med drokartläggning och kommer även under 2024 bistå med kunskap kring drogprovtagning i avloppsvatten.

Dricksvattenproduktionen och avloppsreningen präglas av en hög robusthet som byggts upp under decennier. Som regionens största leverantör av samhällsviktig verksamhet har bolaget ett långgående arbete med risk- och sårbarhetshantering och en mycket god leveransförmåga vilket ökar tryggheten i Stockholm. Stockholm Vatten och Avfall bygger ut och säkerställer bolagets anläggningars funktion för att säkerställa dricksvatten produktion och avlopps-reningar nu och i framtiden.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
 <p>Arbeta för att stadens medarbetare inte utsätts för hot, rasism eller otillbörlig påverkan</p>	<p> Genomföra riskanalyser inom ramen för arbetsmiljöarbetet gällande hot, rasism och otillbörlig påverkan.</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget arbetar kontinuerligt med riskanalyser och tillbudsrapportering. Under hösten kommer risker gällande hot, rasism och otillbörlig påverkan lyftas.</i></p> <hr/> <p> Se över bolagets befintliga riktlinjer, handlingsplaner och checklistor och vid behov komplettera dessa.</p> <p><b>Analys</b> <i>Utredning pågår för att avgöra om fler insatser än befintlig introduktion samt utbildning gällande hot och våld är nödvändiga för att uppfylla ågardirektivet.</i></p>
 <p>Inventera hur bolaget kan bidra inom Fokus Järva</p>	<p> Ta fram mall för samlingsrapport avseende bolagets projekt inom Fokus Järva</p> <p><b>Analys</b> <i>Inväntar implementering av systemstöd för investeringar och dess möjligheter att enklare ta fram och sammanställa projektdata.</i></p>
 <p>Kraftsamla för att motverka välfärdsbrottslighet - i arbetet ingår att se över rutiner, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer samt upprätta egen kapacitet och rådighet</p>	<p> Arbeta aktivt med att bolagets uppförandekod efterlevs.</p> <p><b>Analys</b> <i>Bolaget arbetar kontinuerligt med uppföljning och efterlevande av bolagets uppförandekod.</i></p>





### 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt






Stockholm Vatten och Avfall arbetar aktivt med kommunikation som ska öka förståelsen för de arbeten som behöver göras för att trygga vattenförsörjningen i staden, och utbyggnaden av stadens infrastruktur som Stockholm Vatten och Avfall ansvarar för att bygga. I samband med att bolaget etableras i olika områden bjuder bolaget in till dialog där bolaget träffar stockholmarna och berättar hur Stockholm Vatten och Avfalls arbeten kommer att påverka boende och verksamheter, och tar del av deras synpunkter.

Inför större beslut och förändringar i bolagets verksamhet görs kundanalyser och kunddialoger för att få insikter om stockholmarnas behov, synpunkter och perspektiv.

I arbetet med strategisk tillgångsförvaltning vill bolaget söka samverka med andra aktörer för att lära och utveckla effektiva arbetssätt.

Under 2024 kommer bolaget ta fram en plan för hur bolaget som arbetsgivare aktivt och tydligt ska arbeta för att motverka diskriminering och alla former av rasism, inklusive antisemitism, antiziganism, afrofobi, islamofobi, och rasism mot samer.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
 <p>Genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män</p>	<p> Se över rutiner och arbeta mot att säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män.</p> <p><b>Analys</b> <i>Stockholm Vatten och Avfall arbetar kontinuerligt med kontroll av samtliga nya leverantörer. Vid upphandling av nya leverantörer kontrolleras att företaget betalar skatt och sociala avgifter med mera. Om varor ingår i det som upphandlas och bolaget bedömer att det finns en risk för överträdelse av mänskliga rättigheter så ställs krav på att leverantören ska ha ett systematiskt arbetssätt för att motverka detta. Krav ställs vidare alltid på ett motverka diskriminering.</i></p> <p><i>Bolaget följer vidare upp dessa krav enligt en nyligen framtagen systematik. Detta arbete kommer att fortsätta under året.</i></p>
 <p>Involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom exempelvis medborgardialoger och medborgarbudgetar</p>	<p> Genomföra medborgardialoger</p> <p><b>Analys</b> <i>När bolaget startar nya större projekt med stor påverkan på medborgare eller verksamheter, öppnar bolaget upp för dialog vid informationsmöten eller öppna hus. Vid dessa tillfällen informeras om projektets syfte, påverkan och ger möjlighet till dialog. För att förenkla för stockholmarna att lämna synpunkter på bolagets verksamhet införs QR-koder på vepor och skyltar vid bolagets arbeten runt om på stan.</i></p>

Aktiviteter	Analys
 <p> Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna</p>	<p>En första workshop är genomförd i januari, som beredningsgruppen stadsledningskontoret ansvarade för.</p>
 <p> Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021</p>	<p>Denna aktivitet startar den 2 maj, av beredningsgruppen på stadsledningskontoret.</p>
<p> Utredda och ta fram GAP-analys samt ta fram plan för bolagets hantering av Kvalitetsprogrammet.</p>	<p>En arbetsgrupp är tillsatt för att utveckla planen. Implementering av stadens målstyrningsmodell har implementerats ner på enhetsnivå.</p>



Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus. Varje dag, året runt förser vi 1,5 miljoner stockholmare med rent och gott kranvatten, renar avloppsvatten och ser till att avfallet tas om hand. Tillsammans med invånare, företag och andra intressenter arbetar vi för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

Stockholm Vatten och Avfall  
Tel 08-522 120 00  
kund@svoa.se  
[www.svoa.se](http://www.svoa.se)

En del av Stockholms stad